

รายงานการประชุม

[หมายเลข]

ครั้งที่ ๑๒

วันอังคารที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

รายงานการประชุมคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ

สภาร่างรัฐธรรมนูญ

ครั้งที่ ๑๒

วันอังคารที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

เริ่มประชุมเวลา ๑๔.๒๐ นาฬิกา

(นาวาอากาศตรี ประสงค์ สุ่นศิริ ทำหน้าที่เป็นประธานในที่ประชุม)

ประธาน : ขณะนี้ผมคิดว่าครบองค์ประชุมแล้วนะครับ ผมขอเปิดการประชุม

คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ เป็นครั้งที่ ๑๒ สำหรับเรื่องที่จะประชุมในวันนี้ก็มีอยู่ ๔ วาระด้วยกัน

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุมทราบ

เรื่องนี้ผมเพียงอยากจะเรียนต่อที่ประชุมนะครับว่า เราได้ทำงานสืบหน้ามาพอสมควร แล้วขณะเดียวกันก็เสียงจากข้างนอกก็ให้เราได้ยินมากขึ้น มีทั้งเสียงที่เป็นเหตุผลและเสียงที่ไม่สู้จะมีเหตุผลนัก ที่ผมเรียนว่าไม่สู้จะมีเหตุผลนักก็คือว่ารัฐธรรมนูญยังไม่เป็นรูปเป็นร่างเลยก็ต่อต้านกัน แล้วบางทีก็บอกว่าจะไม่รับ ทั้ง ๆ ที่ไม่รู้เลยว่ารัฐธรรมนูญเนื้อหาเป็นอย่างไรบ้าง ผมถึงบอกว่าไม่มีเหตุผล แต่อย่างไรก็ตามผมขอเรียนว่าคณะกรรมการยกร่างคงจะมีความหนักแน่นพอ แล้วก็อย่ากังวลนะครับ เรื่องการรับหรือไม่รับนี้คงไม่ใช่หน้าที่กรรมการยกร่างจะไปบังคับใครได้ แต่ว่าเนื้อหาสำคัญที่เรายกร่างกันขึ้นมาจนกระทั่งเป็นรัฐธรรมนูญแล้วนั้นจะบอกให้สังคมทราบว่าเราได้กำหนดอนาคตของประเทศ ภายใต้กรอบกติกาปกครองบ้านเมืองสูงสุดนี้ไว้อย่างไรบ้าง และเป็นประโยชน์ต่อประชาชนส่วนใหญ่อย่างไรบ้าง ผลงานจะเป็นเครื่องพิสูจน์ เพราะฉะนั้นผมขอให้ท่านมีสมาธิต่อการยกร่าง แล้วก็เสียงต่าง ๆ นานาก็สุดแล้วแต่เขาจะวิพากษ์วิจารณ์ไป เรารับฟัง แต่ไม่ควรจะไปกังวลว่าจะรับหรือไม่รับ ผมขอเรียนอย่างนี้ก็เพราะว่าได้รับทราบข่าวมาว่าหลายพวกหลายกลุ่มพยายามที่จะหาหรือกันว่าไม่รับร่างรัฐธรรมนูญ เพิ่งตั้งห้องเท่านั้นจะฆ่าตัดตอนกันแล้ว เรื่องนี้ขอมอบให้ท่านสุพจน์กับท่านวิชาลองไปหาหรือกัน ผมขอเรียนให้ทราบเพียงเท่านั้นนะครับ แล้วก็ขอให้งานของเราเสร็จตามกรอบเวลาที่เราจะทำให้กับส่วนรวมของประเทศ

คณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนุญ

สุภาภรณ์ ๒/๑

วันอังคารที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

และเมื่อเข้ามีนักข่าวมาสัมภาษณ์ผมว่ามีผู้เสนอจะขอให้ต่ออายุคณะกรรมการการยกย่อง ซึ่งผมไม่ทราบเรื่องเลย แล้วก็ในที่ประชุมผมก็ตอบไปว่า ในที่ประชุมไม่เคยมีใครมาพูดเรื่องนี้ ยังไม่ทันไปถึงไหนเลยจะต่ออายุกันแล้ว ผมก็บอกกับผู้สื่อข่าวบอกว่า คณะกรรมการการยกย่องนั้นมีกรอบระยะเวลาการทำงานที่ชัดเจนแล้วเราจะทำตามกรอบระยะเวลาอันนั้น แล้วคิดว่าจะทำได้สำเร็จตามกรอบที่ตั้งเป้าหมายไว้ และผมถือว่ากรรมการการยกย่องนั้นได้ตั้งใจที่จะทำให้ทันเสร็จเวลา ส่วนเรื่องจะต่ออายุหรือไม่ต่ออายุไม่ใช่เรื่องของกรรมการการยกย่องนะครับ เลยตอบเขาไปอย่างนั้น ก็มีเรื่องที่จะแจ้งต่อที่ประชุมทราบ ๒ เรื่อง อย่างที่เรียนให้ทราบแล้วนะครับ ท่านผู้ใดมีเรื่องจะแจ้งที่ประชุมทราบไหมครับ

เลขาธุการ : ผมขออนุญาตท่านประธานครับ ฝ่ายเลขาอาจารย์สมคิดนะครับ ขออนุญาตแจ้งที่ประชุมหนึ่งครั้ง ตกลงวันที่ ๕ ถึงวันที่ ๑๐ วันที่ ๕ เราออกเดินทาง ๙ โมงเช้า นะครับ มีรถของสภาที่นั่นนะครับ เป็นรถบั๊ต ๒ คันนะครับ ก็ขออนุญาตเรียนเชิญทุกท่านนะครับ ถ้าจะไปกับรถก็ ๙ โมงเช้า แล้วก็แต่งตัวตามสบายนะครับ วันที่ ๕ ถึงวันที่ ๑๐ ขออนุญาตเรียนเท่านั้นเอง แล้วก็เดี๋ยวผมจะให้ฝ่ายเลขาช่วยเช็คอีกทีหนึ่งนะครับว่าใครไปกับรถแน่ ๆ นะครับ แล้วก็ใครที่ไม่อยู่วันไหนบ้างขออนุญาตเช็คนะครับ เดี่ยวเจ้าหน้าที่คงเวียนถามท่านอีกทีหนึ่งนะครับ ขอท่านยืนยันนัดหนึ่งครั้ง ขอบคุณครับ

ประธาน : มีท่านผู้ใดอีกไหมครับที่อยากจะเรียนต่อที่ประชุมทราบ เชิญครับ

นายชูชัย ศุภวงศ์ : ผม นายแพทย์ชูชัย ศุภวงศ์ ครับ เมื่อเข้าได้เข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการการการมีส่วนร่วมและรับฟังความคิดเห็น ก็มีความคืบหน้าในเรื่องของการใช้สื่อ ช่อง ๙ กับช่อง ๑๑ ในการที่จะขับเคลื่อนทางสังคมและรับฟังความคิดเห็นนะครับ ก็ได้ข้อสรุปที่จะดำเนินการต่อว่าทางช่อง ๑๑ จะให้เวลาวันเสาร์ทุกเสาร์นะครับ ตอบบ่าย ๒ ชั่วโมงที่จะถ่ายทอดสดได้ ทางท่านอาจารย์บรรณิติกก็ได้ประสานงานที่จะเปิดสภาให้กลุ่มคนต่าง ๆ ได้เข้ามาแสดงความคิดเห็นได้โดยตรง แล้วก็กรรมการการยกย่องหรือว่าชุดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องก็สามารถที่จะไปตอบคำถามได้โดยตรงนะครับ อันนี้กำลังอยู่ระหว่างดำเนินการ ส่วนช่อง ๙ ก็บอกว่าในวันจันทร์ถึงวันศุกร์ ปายโมงถึงบ่ายสองโมงก็จะมีเวลาให้ นะครับ แล้วก็ขอช่วง Prime time วันจันทร์ถึงวันศุกร์ช่วงที่เป็นเวลาที่สำคัญ ๆ นะครับ คือประมาณ ชั่วโมงครึ่ง เรื่องนี้ผู้แทนก็รับไปปรึกษาหารือกันอีกทีนะครับ ถ้าได้ช่อง ๙ ช่อง ๑๑ ช่วยก็จะทำให้การรับฟังความคิดเห็นในพื้นที่ในจังหวัดทั่วประเทศก็จะเข้มแข็งมากขึ้น แล้วก็ศึกษามากขึ้นนะครับ

ประธาน : ถ้าไม่มีท่านผู้ใดจะมีเรื่องที่จะแจ้งต่อที่ประชุมแล้ว ผมขอเข้าวาระที่ ๒ นะครับ
ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๑ ผมขอว่าเป็นหน้าไปนะครับ

หน้า ๑ หน้า ๒ หน้า ๓ หน้า ๔ หน้า ๕ หน้า ๖ หน้า ๗ หน้า ๘ หน้า ๙ หน้า ๑๐ หน้า ๑๑ หน้า ๑๒
หน้า ๑๓ หน้า ๑๔ หน้า ๑๕ หน้า ๑๖ หน้า ๑๗ และหน้า ๑๘ ครับ ถ้าไม่มีท่านผู้ใดขอแก้ไขเพิ่มเติม

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
วันอังคารที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

สุภาภรณ์ ๒/๒

ถือว่าที่ประชุมรับรองบันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๑ ก็ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่นะครับที่ได้กรุณาจัดทำ
บันทึกการประชุมได้เป็นที่เรียบร้อยครับ

คณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนูญ
วันอังคารที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

วិถนา ๓/๑

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องพิจารณา

วันนี้ก็เป็นเรื่องความคืบหน้าในการดำเนินงานของอนุกรรมการ กรอบที่ ๑ ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพการมีส่วนร่วมของประชาชนและการกระจายอำนาจต่อจากคราวก่อนโน้น ขอเชิญครับ

นายชูชัย ศุภวงศ์ : ขอบพระคุณครับ ท่านประธานครับ ผม นายแพทย์ชูชัย ศุภวงศ์ ครับ ประธานอนุกรรมการการยกย่อง กรอบที่ ๑ เอกสารที่วางอยู่ตรงหน้าจะมี ๒ ส่วน คือส่วนที่สรุปประเด็นหลัก ๆ ๑๓ ประเด็นด้วยกัน มี ๖ หน้า ๖ แผ่นแรก แล้วก็เอกสารขวางที่ลงในตัวกฎหมาย อันนี้เป็นฝ่ายเลขได้ทำไว้เป็นร่างเฉย ๆ ประกอบการพิจารณา แต่ว่าสาระหลักที่ผมจะเสนอจะมี ๖ หน้าแรก คือ ๑๓ ประเด็น เรื่องที่จะพิจารณาในวันนี้จะมีเรื่องสิทธิเสรีภาพ อันนี้เป็นกลุ่มหนึ่งนะครับ แล้วก็เรื่องของหน้าที่ปวงชนชาวไทย อันนี้ก็เป็นอีกกลุ่มหนึ่ง และอันสุดท้ายก็เป็นเรื่องของการมีส่วนร่วมของประชาชน ผมจะขออนุญาตที่ประชุมว่าไปที่ละข้อ

ข้อที่ ๑ เรื่องของเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพ ที่ได้คุยกันมาโดยตลอดก็คือสิทธิเสรีภาพที่ได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญที่ผ่านมา ถ้ากฎหมายยังไม่บัญญัติก็ถือว่าสิทธิเสรีภาพนั้นไม่สามารถที่จะบังคับใช้ได้ ศาลก็จะตีความว่าสิทธิเสรีภาพดังกล่าวจะมีผลหรือยกขึ้นอ้างอิงได้ก็ต่อเมื่อมีกฎหมายบัญญัติอีกชั้นหนึ่งเท่านั้นนะครับ ที่ประชุมกับออกว่าจึงควรให้มีการเพิ่มบทบัญญัติในกรณีที่บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้รับรองสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐาน โดยให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ และยังไม่มีการตรากฎหมายเช่นนั้นไว้ย่อมไม่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้แล้ว เพราะฉะนั้นเขียนว่า ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ ก็คงจะต้องต่อเติมว่า แม้ยังไม่มีการบัญญัติก็ไม่มีผล ทำให้การรับรองต้องเสียไป ในกรณีที่เขียนว่า ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ แล้วไม่มีอะไรต่อเติม ก็เห็นว่าจะต้องบันทึกในเจตนารมณ์ว่า ศาลจะต้องวางหลักเกณฑ์ชั่วคราว เพื่อคุ้มครองไปจนกว่าจะมีกฎหมายบัญญัติ นั่นก็เป็นข้อที่ ๑

ข้อที่ ๒ การลงโทษประหารชีวิตควรมีอยู่ต่อไปหรือไม่ ที่ประชุมก็ยังไม่ได้ข้อสรุป ก็มีความเห็นเป็น ๒ แนวทาง แนวทางแรกก็เห็นว่าควรยกเลิกบทบัญญัติที่กำหนดให้ลงโทษประหารชีวิต เนื่องจากเห็นว่าเป็นการละเมิดศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ แล้วก็พูดถึงเรื่องกระบวนการพิจารณาทางกระบวนการยุติธรรมอาจจะมีผิดพลาดได้บ้าง ถึงแม้จะเป็นเปอร์เซ็นต์ที่น้อย แนวทางที่ ๒ ก็เห็นว่าจำเป็นต้องคงไว้ แต่จะลงโทษประหารชีวิตได้เฉพาะคดีที่ถูกอรรถรังที่สุด และจะลงโทษคนอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี สตรีมีครรภ์ และบุคคลวิกลจริตไม่ได้ อีกทั้งบุคคลที่ต้องโทษดังกล่าวยอมมีสิทธิขอพระราชทานอภัยโทษ ขอลดหย่อนผ่อนโทษ และขอนิรโทษกรรมได้ทุกกรณี ก็จะมีการเพิ่มช่องทางให้ได้รับการลดหย่อนผ่อนโทษ จนที่สุดก็อาจจะไม่มีโทษประหารเลยก็ได้ ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับพันธกรณี ICCRP ที่ประเทศไทยเป็นภาคี พันธกรณีนี้ก็ไม่ได้ห้ามว่าห้ามประหารชีวิต

คณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนุญ
วันอังคารที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

วีกา ๓/๒

ประเด็นที่ ๓ เป็นเรื่องของสิทธิเสรีภาพในร่างกาย ซึ่งเป็นเรื่องของการจับ การค้น
การคุมขัง ตามมาตรา ๒๓๗ ถึง มาตรา ๒๔๗ ซึ่งตรงนี้อาจจะประชุมพิจารณาร่วมกับกรอบที่ ๒ ว่าด้วย
หมวดศาล -----

- ๔/๑

คณะกรรมการการยกเว้นรัฐธรรมนูญ

หทัยกาญจน์ ๔/๑

วันอังคารที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

ก็เสนอว่าประเด็นที่ควรพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมก็คือกรณีที่ผู้ถูกจับกุมเป็นเด็กหรือเยาวชนต้องนำตัวไปศาล ภายใน ๒๔ ชั่วโมง อันนี้ก็เป็นที่ไปตามพันธกรณีระหว่างประเทศนะครับ แล้วก็ควรเพิ่มบทบัญญัติให้ผู้เสียหายในคดีอาญามีสิทธิทราบสถานะของคดีในแต่ละช่วง อันนี้เขาก็มีผลกระทบทางกายทางจิตใจมาก เมื่อไม่ทราบสถานะที่แท้จริงในแต่ละช่วงนะครับ นอกจากนี้ที่ประชุมยังพูดถึงสิทธิของผู้ต้องขัง สิทธิในการมีสิทธิในการเลือกตั้ง อย่างนี้เป็นต้น แต่ว่าผมยังไม่ได้เขียนรายละเอียดลงไป แล้วก็พูดถึงกระบวนการยุติธรรมसानอันที่ครบครัน ชุมชนเข้ามามีบทบาทมากขึ้น ซึ่งขณะนี้ทางศาล ทางกระบวนการยุติธรรมก็ดำเนินการอยู่บ้างแล้วนะครับ แล้วก็จะได้ลดภาระหน้าที่หรือบทบาทของรัฐลง อันนี้ก็อาจจะมียละเอียดมากกว่านี้นะครับ

ประเด็นที่ ๔ เรื่องการแทรกแซงสื่อ อันนี้ก็คุยกันหลายครั้งเหมือนกันนะครับ แล้วก็ทางผู้แทนสื่อก็มานำเสนอในที่ประชุม แต่ว่าสาระหลัก ๆ ก็คือว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะต้องไม่เป็นเจ้าของหรือหุ้นส่วนในกิจการสื่อ อันนี้ก็เป็นเรื่องใหม่ที่ขึ้นมาะครับ แล้วก็ห้ามเอกชนทำการรวบรวมสื่อที่มีปัญหาแล้วในต่างประเทศ และของเราก็มีการรวบรวมเหมือนกัน และก็ในกรณีที่การคุ้มครองพนักงานหรือเจ้าหน้าที่ผู้สื่อข่าวจากเจ้าของกิจการที่เขาครอบงำหรือแทรกแซง แล้วก็ประเด็นอื่น ๆ ที่จะมีรายละเอียดในเรื่องของการแทรกแซงสื่อ นะครับ เพราะ ๕ - ๖ ปีที่ผ่านมามีปัญหาเยอะ ที่มามีประเด็นเรื่องของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ต้องไม่เป็นเจ้าของหรือหุ้นส่วนในสื่อนี้ผมคิดว่าเป็นบริบทของไทย ล้วน ๆ เลยครับ แต่ปรากฏว่าในต่างประเทศก็พบว่าในยุโรปก็ห้ามไว้ แต่ว่าในอังกฤษไม่ได้ห้าม อันนี้ก็เลยไม่ได้พิจารณาประเด็นนี้ แต่ว่าจะไปเขียนในกฎหมายใด มาตราใดก็ยังไม่ได้พิจารณานะครับ

ประเด็นที่ ๕ เรื่องสิทธิในการศึกษา ก็เห็นว่าคงการศึกษาขั้นต่ำ ๑๒ ปี ไว้เช่นเดิม แต่ว่าเน้นในเรื่องคุณภาพมาตรฐานดังที่ได้เคยเสนอไปแล้ว แล้วก็รวมทั้งเรื่องปัญหา อุปสรรคต่าง ๆ เรื่องการรวมศูนย์การบริหารจัดการ คุณภาพการศึกษา ความหลากหลายของการศึกษาทั้งในและนอกระบบ ที่ประชุมก็เห็นว่าต้องเปิดโอกาสให้ท้องถิ่น ท้องถิ่น หมายถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประชาชน ชุมชน และก็ภาคเอกชนที่มาทำการศึกษามาบริหารจัดการการศึกษามากขึ้น โดยให้ท้องถิ่นดูแลเรื่องอาคารสถานที่ ส่วนกลางดูแลเรื่องคุณภาพมาตรฐานนะครับ แล้วก็ให้ท้องถิ่น ประชาชน เอกชน และชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร บริหารจัดการการศึกษา ติดตามและประเมินผลนะครับ

ประเด็นที่ ๖ เรื่องสิทธิเสรีภาพในการรวมกลุ่ม อันนี้ก็มีสื่อหลายฉบับ รวมทั้งโทรทัศน์ เอาไปพูดนะครับว่าไปกันใหญ่ ให้ข้าราชการมีสิทธิในการรวมกลุ่ม อันนี้ก็เกิดจากบริบทของไทยเหมือนกัน เป็นอาจารย์ทางมหาวิทยาลัยก็เสนอมา นะครับ แต่ว่าก็กำลังอยู่ระหว่างการพิจารณานะครับว่า ข้าราชการมีสิทธิเสรีภาพในการรวมกลุ่มและแสดงความคิดเห็นได้โดยที่คงไม่กระทบกระเทือนต่อการจัดบริการ สาธารณะ หรือไม่กระทบการเรียนการสอนอะไรต่าง ๆ อยู่ แต่ว่าประเด็นนี้คงต้องพิจารณากันอย่าง

คณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนูญ
วันอังคารที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

หทัยกาญจน์ ๔/๒

ละเอียดรอบคอบอีกครั้งนะคะ สื่อก็มีสิทธิที่จะหวังดีหรือแสดงความเห็นและสะท้อนกลับมาให้เราได้รับทราบนะคะ อันนั้นเป็นเรื่องของสิทธิเสรีภาพนะคะ ซึ่งจริง ๆ แล้วรายละเอียดมีมากกว่านี้เยอะ

ข้อเสนอเพื่อพิจารณาในเรื่องของหน้าที่ของชนชาวไทย ในหน้าที่ของชนชาวไทยก็ได้พิจารณาว่ารัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ปี ๒๕๕๐ นั้นนะคะ ได้ขยายขอบเขตสิทธิเสรีภาพออกไปกว้างขวางนะคะ แล้วก็มีส่วนที่หาทางให้มีผลปฏิบัติได้กว่าปี ๒๕๔๐ ซึ่งเป็นรัฐธรรมนูญที่ดีอยู่แล้วนะคะ ก็เห็นว่าควรกำหนดหน้าที่ของชนชาวไทยให้ชัดเจนมากขึ้นตามไปด้วยนะคะ ไม่ใช่จะได้รับแต่สิทธิอย่างเดียว ก็เห็นเป็น ๒ แนวทางครั้ง

แนวทางแรกบอกว่า ควรระบุลงไปให้ชัดเจนเลยตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป เช่น หน้าที่ต้องไปลงประชามติ เพราะเห็นว่าการเลือกตั้งกับการลงประชามติ การเลือกตั้งต้องเป็นหน้าที่นะคะ

คณะกรรมการการยกเว้นรัฐธรรมนูญ
วันอังคารที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

อุทัยวรรณ ๕/๑

หน้าที่ในการเสียภาษี หน้าที่ของสถาบันครอบครัว หน้าที่ของรัฐ หน้าที่ของข้าราชการอะไรต่าง ๆ หน้าที่ในการดูแลโบราณสถาน ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติอะไรต่าง ๆ โดยที่ประเทศในสังคมนิยม หรือคอมมิวนิสต์สามารถเขียนหน้าที่มากมายให้ประชาชนต้องทำโน่นทำนี่

ที่นี้แนวทางที่ ๒ เห็นว่ารัฐธรรมนูญของไทยแพร่มาจากประเทศทางตะวันตก เขียนหน้าที่ ในรัฐธรรมนูญโดยย่อ และก็ระบุให้บุคคลมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย ซึ่งกฎหมายแต่ละฉบับ ก็กำหนดหน้าที่ของพลเมืองไว้แล้ว แล้วนอกจากนี้ประเทศเราไม่สามารถที่จะไปบังคับเกณฑ์แรงงานอะไร ต่าง ๆ ได้เหมือนประเทศสังคมนิยมหรือคอมมิวนิสต์ ที่ประชุมก็ได้ข้อสรุปว่าให้เติมเฉพาะที่จำเป็น เช่น การลงประชามติก็ถือว่าเป็นหน้าที่อันหนึ่ง เหมือนการเลือกตั้ง แล้วก็เห็นว่าหน้าที่ของสถาบันครอบครัวที่มี ต่อบุตรหลานและสมาชิกเพิ่มเติม ถ้าเป็นอย่างนี้ก็อาจจะยังกระชับสั้นอยู่ แต่ว่ามีประเด็นที่พูดถึงการ เสียภาษีอากรเพื่อนำเงินมาใช้จ่ายในการจัดบริการสาธารณะของรัฐ แล้วก็มีพูดถึงเรื่องภาษีมรดกที่ต้อง จัดเก็บภาษีด้วย ภาษีมรดกนี้ผมคิดว่าเป็นเรื่องใหญ่ในสังคมไทยที่ไม่สู้จะสอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงเท่าไรนัก เพราะว่าทรัพย์สินสมบัติไปรวมกระจุกอยู่คนเพียงกลุ่มน้อย ไม่ก็ตระกูล และก็ทำให้สังคม ขาดดุลยภาพอย่างยิ่ง ตรงนี้ก็เป็นที่ตั้งที่ต้องอภิปรายต่อไปว่าจะเป็นที่ตรงนี้หรือไม่

ต่อไปก็เป็นเรื่องของความร่วมมือร่วมใจของประชาชน ตั้งแต่ข้อ ๘ ถึง ๑๓ ที่ประชุม เห็นว่า ควรคงหลักการของรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ ที่ได้รับรองความร่วมมือร่วมใจของประชาชนไว้อย่างกว้างขวาง ทั้งในเรื่องของการมีส่วนร่วมทางการเมือง และก็การมีส่วนร่วมทางการปกครอง การมีส่วนร่วมทางการเมือง ก็ได้แก่การออกเสียงประชามติ การเสนอกฎหมาย และก็การถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ที่ประชุมเห็นว่าการออกเสียงประชามติ พอดีไม่ได้บันทึกในนี้ว่าในระดับชาติมันจะมีมาตราหนึ่งใน ปี ๒๕๔๐ ที่บอกว่า การลงประชามติเป็นเพียงการให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้น ๆ แต่ที่เรา เห็นว่าการลงประชามติไม่เพียงแต่การให้คำปรึกษาแก่คณะมนตรีในเรื่องนั้น ๆ แต่ที่ให้ถือว่าประชาชน เสียข้างมากให้ความเห็นชอบในเรื่องที่ขอคำปรึกษา คือพูดตรงไปตรงมาก็คือว่า เมื่อขอประชามติแล้ว เมื่อประชาชนเสียข้างมากได้ลงประชามติอย่างนั้นแล้วก็ควรที่จะนำไปปฏิบัติ คือให้มีความหมายมากขึ้น ในระดับท้องถิ่นนั้นปรากฏว่าไม่มีบทบัญญัติในเรื่องการออกเสียงประชามติในระดับท้องถิ่น ก็เห็นว่าควร ขยายเรื่องสิทธิ เรื่องการออกเสียงประชามติ ในกิจการที่อยู่ในอำนาจและหน้าที่ขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นให้แก่ราษฎรในท้องถิ่นอีกประการหนึ่งด้วย อันนี้ไม่มีนะครับ เพราะว่าผู้เสนอก็บอกว่า ประชาธิปไตยทางตรงน่าจะให้ได้ผลดีในระดับท้องถิ่นที่มีขนาดเล็กยิ่งกว่าระดับประเทศ เพราะฉะนั้น ถ้าประชาชนในระดับท้องถิ่นได้ออกเสียงประชามติในอำนาจและหน้าที่ของการปกครองส่วนท้องถิ่นนี้ ผมคิดว่าก็จะเป็นการสร้างการมีส่วนร่วม หรือประชาธิปไตยทางตรงมากขึ้น แล้วก็ในเรื่องของข้อเสนอ

คณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนูญ
วันอังคารที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

อุทัยวรรณ ๕/๒

ข้อร่าง ข้อบัญญัติท้องถิ่น เดิมบอกว่าไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ที่เสนอใหม่ แต่ผมไม่ได้บันทึกในนี้ มันจะอยู่ในตารางขวาง บอกว่า ให้เป็นไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เพราะฉะนั้นประชาชนในท้องถิ่นก็มีสิทธิในการเสนอร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นได้ง่ายขึ้น และการถอดถอนผู้บริหารและสมาชิกในท้องถิ่นอันนี้ก็ยังมีคงเดิม อันนั้นก็จะมีรายละเอียดอีกทีหนึ่ง

ข้อที่ ๙ ในเรื่องของการมีส่วนร่วมทางการปกครอง ที่ประชุมเห็นว่าควรคงหลักการของรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ ไว้เช่นเดิม เช่น สิทธิในการรับทราบข้อมูลข่าวสารของทางราชการ สิทธิในการแสดงความคิดเห็นของประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยการประชาสัมพันธ์

คณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนูญ
วันอังคารที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

กุลณี ๖/๑

นอกจากนี้โดยเหตุที่การใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการวางแผนพัฒนาการกำหนดนโยบายสาธารณะด้านต่าง ๆ ย่อมมีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของประชาชนในทุกด้าน ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการดำรงชีวิต อีกทั้งรัฐเป็นผู้ทำหน้าที่จัดสรรทรัพยากรของชาติให้ฝ่ายต่าง ๆ ซึ่งส่งผลให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียประโยชน์โดยตรงอยู่เสมอจนครบ ก็เลยสมควรที่จะรับรองและคุ้มครองสิทธิของประชาชนในการมีส่วนร่วมกับรัฐและท้องถิ่นในการใช้อำนาจกำหนดนโยบายและแผนดังกล่าวให้ชัดเจน ในรัฐธรรมนูญฉบับใหม่นี้ด้วย อันนี้ก็เพื่อสัดส่วนของประชาธิปไตยทางตรงนั่นเองครับ

ประเด็นที่ ๑๐ ที่ประชุมนี้ได้พูดกันหลายครั้งแล้วนะครับ เรื่องสิทธิชุมชนท้องถิ่นและชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม โดยสาระก็คือว่าที่ประชุมเห็นว่าชุมชนท้องถิ่นและชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมนี้ควรมีฐานะเป็นผู้ทรงสิทธิในทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน คือมีสิทธิถึงสมบูรณ์ในทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน ควรมีอำนาจตัดสินใจร่วมกับรัฐและท้องถิ่นในการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน อันเป็นรากฐานในการดำรงชีวิต ดำรงรักษาวิถีชีวิตของชุมชนได้เต็มที่ การดำเนินโครงการหรือกิจการใดที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม และสิทธิในทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะ เพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงแห่งรัฐ หรือเศรษฐกิจของประเทศ ก็จะยกเว้นได้ ๒ กรณี คือ การรักษาความมั่นคงของรัฐ แล้วก็เศรษฐกิจของประเทศ

นอกจากนั้นบางครั้งเราเข้าไปดูตามมาตราที่มีอยู่นะครับ เช่นในมาตรา ๖๒ เดิมนี้ที่พูดเฉพาะสิทธิบุคคลที่จะฟ้องร้องหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือในราชการท้องถิ่น อันนี้ก็มีการเสนอว่าแทนที่จะเป็นสิทธิของบุคคลเฉพาะ ก็จะบอกว่าให้เป็นสิทธิของบุคคล ชุมชน ชุมชนท้องถิ่น และชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมที่จะฟ้องหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรอื่นของรัฐ แล้วก็เพิ่มเติมนะครับ ให้รับผิดชอบทั้งทางแพ่ง ทางอาญา และทางปกครอง เนื่องจาก การกระทำหรือละเว้นการกระทำของข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้างของหน่วยงานนั้น หรือผู้รับจัดทำงานบริการสาธารณะแทนหน่วยงานนั้นย่อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้ตามที่กฎหมายกำหนด อันนี้ก็กว้างเฉย ๆ นะครับ ในมาตรา ๖๒ เดิมที่พูดเฉพาะสิทธิบุคคล อันนี้ก็ให้ขยายรวมว่า สิทธิของบุคคล สิทธิของชุมชน ชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม และสิทธิชุมชนท้องถิ่นสามารถที่จะมีสิทธิในการที่จะฟ้องร้องหน่วยงานของรัฐได้เหมือนกัน อันนี้ก็ประเด็นที่ ๑๐

ประเด็นที่ ๑๑ ที่ประชุมได้พิจารณาถึงการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองว่าผู้มีสิทธิยื่นถอดถอนควรเป็นใคร และจะต้องร่วมกันเสนอชื่อจำนวนเท่าใดนะครับ ที่ประชุมก็เห็นว่าเป็นสิทธิของประชาชนทั่วไปที่มีสิทธิเลือกตั้ง ไม่จำเพาะเจาะจงเฉพาะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเท่านั้น และเห็นว่าจำนวน ๕๐,๐๐๐ คน เป็นจำนวนที่มากเกินไป แต่ถามว่าจำนวนเท่าไรนี้ก็ยังไม่ได้ข้อยุตินะครับ เพราะว่า

คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ
วันอังคารที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

กฤษที่ ๖/๒

ไม่มีหลักฐานอะไรที่ชัดเจนว่าจำนวนเท่าไรถึงจะเป็นจำนวนที่พอเหมาะ แต่ว่า ๕๐,๐๐๐ คน นี้ค่อนข้างชัดเจนว่าที่ผ่านมาแทบจะทำไม่ได้เลย ที่จะเกิดขึ้นไม่ได้เลย

ประเด็นที่ ๑๒ ที่ประชุมยังได้เสนอให้เพิ่มบทบัญญัติ เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงศาลปกครอง ศาลรัฐธรรมนูญ และศาลฎีกา แผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้ โดยให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเข้าชื่อกันยื่นฟ้องผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เช่น คดีทุจริตในกรณีลักษณะที่เข้าชื่อเสนอให้ประธานวุฒิสภากอดถอน อันนี้รายละเอียดอะไรต่าง ๆ ก็ยังไม่ได้คุยลงรายละเอียดเท่าไรนะครับ แต่ว่าประเด็นหลักการในการที่เข้าถึงศาลทั้ง ๓ ศาลนี้ครับ เห็นว่าควรจะเป็นเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าถึงได้โดยตรง

ประเด็นสุดท้าย ประเด็นที่ ๑๓ นะครับ เป็นประเด็นเรื่องที่มาของการใช้อำนาจภายนอกรัฐในเรื่องของการทำสนธิสัญญาบางประเภทที่มีผลกระทบต่อประเทศและประโยชน์ของปวงชน เช่น จะผูกพันงบประมาณอย่างสำคัญ กระทบต่อระบบกฎหมายภายในที่มีอยู่เดิม เป็นการรอนสิทธิ เสรีภาพ กระทบส่วนได้ส่วนเสียของประชาชนในวงกว้าง อย่างกรณีที่ยกตัวอย่างเรื่อง FTA นะครับ ที่ประชุมเห็นว่าในร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ควรมีบทบัญญัติที่ชัดเจน ให้ฝ่ายนิติบัญญัติในฐานะผู้แทนปวงชนเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาเห็นชอบร่างสนธิสัญญาบางประเภทดังกล่าว ก่อนที่รัฐบาลจะไปลงนามผูกพันตามสนธิสัญญา -----

คณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนูญ

พรเทพ ๗/๑

วันอังคารที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

อันนี้ก็เป็นเรื่องของสิทธิเสรีภาพ เรื่องของหน้าที่ แล้วก็การมีส่วนร่วมที่เราได้ทำเสร็จสิ้นแล้วนะครับ ก็ขอเสนอที่ประชุมเพียงเท่านี้ครับ

ศาสตราจารย์เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ ผม เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม คือสำหรับในกรอบที่ ๑ ที่คณะกรรมการได้ยกย่องขึ้นมาเนี่ย โดยทั่วไป ก็เป็นการที่ให้สิทธิเสรีภาพแก่ประชาชนมากกว่ารัฐธรรมนูญฉบับ ปี ๒๕๔๐ มาก ทีนี้ประเด็นสำคัญ อันหนึ่งที่เราได้พูดได้อภิปรายกันก็คือว่า เราอยากเห็นว่าเป็นสิทธิของประชาชนในเรื่องที่สำคัญ ๆ อยากจะเห็นมันเกิดเป็นความจริงขึ้นมาให้ได้ ไม่เพียงแต่เฉพาะว่าเขียนไว้ในรัฐธรรมนูญ แล้วก็ไม่มี การปฏิบัติ เพราะฉะนั้นในเรื่องนี้ผมได้ปรึกษากับท่านประธานคณะกรรมการยกย่อง ชุดที่ ๑ เนี่ยครับ มีประเด็นอันหนึ่งก็คือว่า ในเรื่องเกี่ยวกับการศึกษา อยู่ในมาตรา ๔๓ ในมาตรา ๔๓ ร่างเดิมของปี ๒๕๔๐ บอกว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า ๑๒ ปีที่รัฐต้องจัดการให้ อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าจ่าย อันนี้คือของเดิมที่เขียนไว้ แล้วก็ในภาคปฏิบัตินี้ก็ไม่สามารถ คือหมายถึงว่าทำไม่ได้ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ มันกลายเป็นว่าจะต้องไปตัดทอนหรืออะไรต่าง ๆ ขอประทานโทษ อาจารย์ศรียาซากิเคยเสนอบอกว่า การที่จะเป็น ๑๒ ปี เหลือ ๘ ปีได้ไหม ซึ่งในครั้งกระนั้น ผมบอกว่า ในฐานะที่เป็น สสร. ชุดนี้ มันจะต้องไม่น้อยกว่ารัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ มันควรจะทำได้ดีกว่า ในประเด็นนี้ผมคิดว่า ในเรื่องการศึกษาขั้นพื้นฐานนี้เป็นหัวใจสำคัญของประเทศเลย ในเรื่องการพัฒนา เรื่องเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ถ้าประชาชนเราไม่มีคุณภาพแล้ว การพัฒนาสิ่งต่าง ๆ ก็ยาก รวมตลอดจนถึงการใช้สิทธิออกเสียงอะไรต่าง ๆ พวกนี้ อันนี้เป็นเรื่องสำคัญ เพราะฉะนั้นเมื่อเรามีโอกาส ที่จะยกย่องรัฐธรรมนูญในครั้งนี้ ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญของประเทศ ผมคิดว่าเรื่องนี้ต้องจัดเป็นวาระแห่งชาติ แล้วถ้ามองในระดับของประเทศ ถ้าเราจะเสียเวลา หรือรอเวลาอีก ๑๐ ปี หรือ ๒๐ ปี ถ้าเราสามารถจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนคนไทยทุกคนอย่างมีคุณภาพแล้วเนี่ย ผมก็คิดว่าสังคมไทยก็คงจะเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น เพราะฉะนั้นในประเด็นนี้ผมขออนุญาตเสนอความเห็นไว้ ๒ ประการด้วยกัน

ประการที่ ๑ ในเรื่อง ๑๒ ปี ผมจะขออนุญาตว่า เสนอเป็น ๑๔ ปีได้ไหม คือลงไปถึงอนุบาลเลย คือจริง ๆ การพัฒนาคนเนี่ย ถ้าบอกว่ามันตั้งแต่อยู่ในครรภ์ของมารดา เพราะฉะนั้นถ้าเป็นไปได้ อันนี้ฝากคณะกรรมการไปช่วยดูว่า แทนที่จะเป็น ๑๒ ปี ลงไปถึง ๑๔ ปีเลย โอ.เค. นะครับ แล้วก็ ในวาระท้ายนี้ ผมอยากให้เรื่องนี้เป็นเรื่องที่สำคัญ แล้วก็ต้องทำจริง ๆ ผมขออนุญาตนำเสนออย่างนี้ว่า เพิ่มข้อความนะครับ ให้ท่านประธานคณะกรรมการนำไปพิจารณาว่า การจัดการศึกษาดังกล่าวให้

คณะกรรมการการยกเว้นรัฐธรรมนูญ
วันอังคารที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

พรเทพ ๗/๑

ถือเป็นวาระสำคัญแห่งชาติ รัฐบาลจะต้องจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ อันนี้แค่นี้ก็พอ ความจริงควรจะ
พูดอะไรมากกว่านั้นนะครับ แต่ว่าเอาอย่างนี้ว่า ถ้าให้เป็นวาระสำคัญแห่งชาติ รัฐบาลต้องจัดงบประมาณ
ให้เพียงพอ -----

คณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนุญ

สุพิชชาย์ ๘/๑

วันอังคารที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

ส่วนจะให้เงินให้มีประสิทธิภาพอะไรต่าง ๆ ก็เป็นเรื่องที่รัฐบาลจะต้องไปบริหาร แสดงถึงประสิทธิภาพในการทำงานของรัฐบาล ถ้าเงินไม่พอก็ต้องปรับระบบภาษีให้มันมีความเป็นธรรม แล้วให้เงินมาสนับสนุนการเพิ่มสวัสดิการที่จำเป็นสำหรับประชาชน อันนี้ผมขออนุญาตว่าเป็นวาระแห่งชาติ

ในประเด็นที่ ๒ ก็คือในเรื่องของสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุที่ช่วยตัวเองไม่ได้ อันนี้คณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนุญก็ได้ปรับให้ดีกว่าเก่า แต่มันก็มีปัญหาเรื่องงบประมาณอีก อันนี้ผมไม่ติดใจเท่าไร

เรื่องที่ ๓ ที่ผมจะขอประธานอนุญาตเสนอก็คือว่า เรื่องการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่มาจากกาเลือกตั้ง จะเป็น ส.ว. ส.ส. หรือสมาชิกสภาจังหวัด หรือสมาชิกเทศบาล หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นนี้ ผมว่าแนวคิดนี้ก็เป็นแนวคิดใหม่ที่ดีสำหรับรัฐธรรมนุญฉบับนี้ที่จะให้มีวาระที่จะถอดถอนคนที่เข้าไปมีตำแหน่งแล้วทำงานในทางที่ประทุพถิมชอบหรือเสื่อมเสียต่อการทำงาน แล้วท่านประธานยกย่องรัฐธรรมนุญก็บอกว่ายังไม่ได้ตกลงกันอะไรต่าง ๆ ผมขออนุญาตเสนออย่างนี้ว่า สำหรับจำนวนบุคคลที่จะเข้าชื่อถอดถอนนี้ ให้ ๑ ใน ๕ ของผู้มีสิทธิออกเสียงในเขตเลือกตั้งนั้น ส่วนความผิดอะไรถอดถอนนี้ก็เป็นเรื่องที่จะต้องไปพิจารณารายละเอียดว่าผิดอะไรบ้างจะถึงขั้นถอดถอนอันนี้ ฉะนั้นผู้ที่จะเข้าชื่อขอ ๑ ใน ๕ แล้วการถอดถอนให้ลงคะแนนเสียงโดยลับ โดยที่คะแนนเสียงที่จะถอดถอนได้นั้นต้อง ๑ ใน ๒ ของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในเขตนั้น ผมขออนุญาตเสนอแค่นี้ก่อนครับ ขอขอบคุณครับ

ประธาน : มีอีก ๒ ท่านนะครับ คือท่านประพันธ์ และท่านอัศววิทย์ ครับ เชิญครับ

นายประพันธ์ นัยโกวิท : กราบเรียนท่านประธาน กระผม ประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการในเอกสารแผ่นขวงนะครับ ในมาตรา ๒๙ ที่เสนอขอแก้ไขเพิ่มเติม ที่เขียนว่าในกรณีที่มีการกระทำขัดต่อสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชนตามรัฐธรรมนุญ ให้ผู้ถูกละเมิดสิทธิและเสรีภาพฟ้องร้องต่อศาลยุติธรรม หรือศาลปกครองตามเขตอำนาจ หรือศาลสิทธิมนุษยชน (ถ้ามี) นี่นะครับ ผมอยากจะขอเสนอให้แก้ไขปรับปรุง จากคำว่า ศาลยุติธรรม หรือศาลปกครองตามเขตอำนาจ หรือศาลสิทธิมนุษยชน (ถ้ามี) เป็นศาลที่มีเขตอำนาจได้ คือจะเป็นศาลไหนก็ไปต้องไปดูกฎหมายว่าด้วยเขตอำนาจของศาลนั้น เป็นศาลที่มีเขตอำนาจได้ อันนี้เป็นเรื่องแรก

ในเรื่องที่ ๒ ในร่างมาตรา ๒๑๔ ในแผ่นขวงนี่นะครับ ที่ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ย่อมมีสิทธิออกเสียงประชามติ และในวรรคสอง ให้คณะรัฐมนตรี เห็นว่ากิจการเรื่องใดอาจจะกระทบถึงประโยชน์ได้เสียของประเทศชาติ หรือประชาชน นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีอาจปรึกษาสภาผู้แทนราษฎร และประธานวุฒิสภาเพื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษา ให้มีการออกเสียงประชามติได้ ในส่วนของเรื่องการออกเสียงประชามติ เนื่องจากร่างรัฐธรรมนุญที่เรา

คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ
วันอังคารที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

สุพิชชาภ ๘/๒

ยกร่างนี้ เมื่อยกร่างแล้วจะต้องให้ประชาชนออกเสียงประชามติ ฉะนั้นผมคิดว่าน่าจะต้องมีบัญญัติไว้ที่ไหนสักแห่งหนึ่ง อาจจะในมาตรา ๒๑๔/๑ หรือที่ไหน ซึ่งจะให้ประชาชน อาจจะเป็นจำนวน ๒๕,๐๐๐ คน หรืออย่างไรนั้นจะรับให้มีสิทธิที่จะขอให้มีการออกเสียงประชามติในการขอแก้ไขกฎหมาย หรือแก้ไขกฎหมายรัฐธรรมนูญได้ เช่นเดียวกับในต่างประเทศที่ได้มีการทำกันมาหลายแห่ง อย่างเช่น ประเทศ สวิตเซอร์แลนด์ประชาชนสามารถที่จะทำประชามติออกกฎหมาย แก้ไขกฎหมาย รวมทั้งแก้ไขรัฐธรรมนูญได้ในประเด็นที่ประชาชนเห็นว่าควรจะต้องแก้ไข

คณะกรรมการยกย่องรัฐธรรมนูญ
วันอังคารที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

ปีที่๓๓ ๙/๑

ในประเด็นที่ ๓ ในร่างมาตรา ๖๒ ในตาราง ที่แก้ไขว่า สิทธิของบุคคล ชุมชน ชุมชนท้องถิ่น หรือชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมที่จะฟ้องหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรอื่นของรัฐ ให้รับผิดชอบทั้งทางแพ่ง ทางอาญา และทางปกครองนั้น ในส่วนของการที่ยกย่องมาตรา ๖๒ ให้มีสิทธิที่จะฟ้องทางอาญาดังนี้ นะครับ ผมอยากจะขอเสนอให้พิจารณาด้วยว่าในปัจจุบันนี้เราให้ประชาชนซึ่งเป็นผู้เสียหายนี้ใช้สิทธิฟ้องคดีอาญาได้เองควบคู่กับการฟ้องคดีอาญาโดยพนักงานอัยการ แต่ในทางปฏิบัติที่ผ่านมานี้ก็มียุติอยู่เป็นจำนวนมากหนึ่งทีเดียวที่ผู้เสียหายใช้สิทธิโดยไม่สุจริตฟ้องคดีอาญาเอง จนเป็นเหตุให้ศาลยกฟ้องไป และคดีนั้นเวลาพนักงานอัยการจะมาฟ้องก็ปรากฏว่าผู้เสียหายใช้สิทธิโดยไม่สุจริตฟ้องคดีอาญาไปแล้ว ทำให้พนักงานอัยการไม่สามารถฟ้องคดีนั้นใหม่ได้ สิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๙ ฉะนั้น การที่จะบัญญัติในร่างมาตรา ๖๒ นี้ให้ฟ้องในทางคดีอาญาได้ด้วย ก็ขอให้ได้พิจารณาในประเด็นนี้ด้วยนะครับ ซึ่งผมคิดว่าน่าจะมีทางเลือกอีกทางหนึ่ง คือในกรณีที่จะมีการดำเนินการอะไรที่ไม่ถูกต้องนี้ น่าจะให้สิทธิกับประชาชน เช่น เข้าชื่อกัน ๒๕,๐๐๐ ชื่อ เสนอประธานรัฐสภา ส่งให้ศาลฎีกา แผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตั้งคณะกรรมการไต่สวน ทำนองเดียวกับการดำเนินคดี ป.ป.ช. กรณีที่ขึ้นค่าตอบแทนให้กับตัวเอง ซึ่งจะมีกลไกในทางกฎหมายและมีตัวอย่างให้เห็นในการทำงานที่มีประสิทธิภาพอยู่แล้วนะครับ

ในประเด็นที่ ๔ ผมขออนุญาตเสนอในเรื่องแนวนโยบายพื้นฐานของรัฐนะครับ ในมาตรา ๘๑ ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปี ๒๕๔๐ ในมาตรา ๘๑ โดยเฉพาะในส่วนท้ายเนื่องจากว่ามีหน่วยงานได้เสนอความเห็นเข้ามา อยากจะให้คณะกรรมการ กลุ่มที่ ๑ ได้พิจารณาด้วย โดยในประโยคสุดท้ายของมาตรา ๘๑ ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐ นี้ ที่บัญญัติว่า รัฐต้องจัดการศึกษา และในประโยคสุดท้ายที่บอกว่า สนับสนุนการค้นคว้า วิจัย ในศิลปวิทยาการต่าง ๆ เร่งรัดพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาประเทศนี้ นะครับ มีหน่วยงานที่ได้เสนอมานี้บอกว่า อยากจะเพิ่ม เร่งรัดพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม อยากจะให้เพิ่มคำว่า นวัตกรรม เข้าไปด้วยนะครับ เพราะว่าการพัฒนานี้มีความหมายว่าการใช้ความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ทางเทคโนโลยี และการบริหารจัดการ เพื่อพัฒนาและผลิตสินค้าหรือบริการใหม่ นวัตกรรมนี้จะเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ประเทศมีความเจริญทางด้านเทคโนโลยีและทางวิทยาศาสตร์ให้เกิดประโยชน์ในทางเศรษฐกิจด้วย จึงอยากจะเสนอว่าจะให้เพิ่มคำว่า และนวัตกรรม เพื่อการพัฒนาประเทศนี้ นะครับ และต่ออีกประโยคเป็นประโยคต่อมานะครับว่า และจัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมแห่งชาติ คืออยากจะให้มีกฎหมายด้วยทำนองเดียวกับที่บัญญัติไว้ข้างต้นในเรื่องของการศึกษา ที่ว่าจัดให้มีการศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ในส่วนของวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม ก็อยากจะให้รัฐ

คณะกรรมการยกย่องรางวัลรัฐธรรมนุญ
วันอังคารที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

ปทิตตา ๙/๒

จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมแห่งชาติด้วย เพื่อจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป ขอขอบคุณครับ

นายอัศววิทย์ สุมาวงศ์ : ท่านประธานครับ ผม อัศววิทย์ สุมาวงศ์ กรรมการครับ ผมจะขอพูดในประเด็นสั้น ๆ เกี่ยวกับเรื่องของหน้าที่นะครับ ตามที่ทางกรรมการได้กำหนดมาว่าได้มีการประชุมในเรื่องหน้าที่ แล้วก็มี ๒ แนวทาง คือแนวทางหนึ่งเห็นว่าควรจะขยายเรื่องหน้าที่ให้มันกว้างขวางขึ้น อีกแนวทางหนึ่งเห็นว่าหน้าที่นั้นควรจะเขียนไว้ย่อ ๆ ระบุให้บุคคลมีหน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมาย และกฎหมายแต่ละฉบับก็กำหนดหน้าที่พลเมืองไว้แล้ว

- ๑๐/๑

คณะกรรมการการยกเว้นรัฐธรรมนูญ

สันทนา ๑๐/๑

วันอังคารที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

แต่ในที่สุดที่ประชุมของคณะอนุกรรมการก็มีข้อสรุปว่าจะให้เพิ่มหน้าที่ขึ้นมา โดยเพิ่มหน้าที่ลงประชามติ เป็นหน้าที่เช่นเดียวกับการเลือกตั้ง แล้วก็ลงหน้าที่สถาบันครอบครัวที่มีต่อบุตรหลาน สมาชิกในครอบครัว เพิ่มเติม รวมทั้งพูดถึงหน้าที่ในการเสียภาษีอากร อันนี้ผมคิดว่าคงเป็นเรื่องที่เราจะต้องพิจารณาอยู่ เหมือนกันว่า ในรัฐธรรมนูญเดิม พุทธศักราช ๒๕๔๐ ที่กำหนดเอาไว้ในเรื่องใหญ่อันหนึ่งว่าบุคคลมีหน้าที่ ไปใช้สิทธิเลือกตั้งนั้น เป็นการกำหนดที่ถูกต้องแล้วหรือไม่ เพราะว่าก่อนจะมาพูดถึงว่าเรื่องเพิ่มหน้าที่ ในการลงประชามติ น่าจะต้องดูตรงจุดนั้นว่าที่กำหนดให้เป็นหน้าที่ของประชาชนที่จะไปใช้สิทธิเลือกตั้ง แล้วก็ถ้าไม่ไปเลือกตั้งโดยไม่แจ้งเหตุอะไรนี้ ที่สมควรที่ทำให้ไม่อาจไปเลือกตั้งได้ยอมเสียสิทธิตามที่ กฎหมายบัญญัติ เราได้ใช้รัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ มา ๙ ปี การกำหนดให้ประชาชนมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ซึ่งเป็นการกำหนดครั้งแรกโดยรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๐ นั้น เป็นผลดีอะไรขึ้นมาจากเดิมที่กำหนดให้เป็นสิทธิ จำนวนผู้มีสิทธิที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งจากการกำหนดให้เป็นหน้าที่ เมื่อเปรียบเทียบกับ การกำหนดให้เป็นสิทธิมันต่างกันตรงไหน ผมไม่แน่ใจว่าการกำหนดมีหน้าที่นั้นก่อให้เกิดผลดียิ่งกว่าการ กำหนดให้เป็นสิทธิ ยิ่งกว่านั้นยังทำให้เกิดเป็นภาระที่ต้องจัดให้มีการเลือกตั้งนอกราชอาณาจักร ผมคิดว่า ตรงนี้เราน่าจะพิจารณาว่าจะควรเป็นเรื่องตามเดิมหรือไม่ คือไม่ต้องกำหนดอะไร คือเป็นเรื่องของการให้ ประชาชนมีสิทธิในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง แล้วเป็นเรื่องที่เขาจะใช้วิจารณญาณว่าเขาจะไปเลือกตั้งหรือไม่ มีการประชาสัมพันธ์ให้ดีประชาชนก็ย่อมจะออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งมากขึ้น แต่ทำนองเดียวกันถ้าหากมีการ ประชามติก็น่าจะเป็นเรื่องที่ให้สิทธิในการที่จะไปใช้สิทธินั้นมากกว่าที่จะไปกำหนดให้เป็นหน้าที่ ผมก็มี ประเด็นที่จะขออภิปรายในขั้นนี้แค่นี้ครับ

ประธาน : มีอีก ๓ ท่านนะครับ คือท่านไพโรจน์ ท่านวิชา แล้วก็ท่านคมสัน เชิญครับ

นายไพโรจน์ พรหมสาส์น : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ กระผม ไพโรจน์ พรหมสาส์น

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกรอบที่ ๑ นะครับ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับแนวนโยบายแห่งรัฐนี้ กระผมมีประเด็นอยู่

๓ - ๔ ประเด็นนะครับ

ในประเด็นแรกในเรื่องของการให้บริการด้านการศึกษาแบบไม่คิดค่าใช้จ่ายนั้น กระผม อยากจะเรียนว่าได้เคยอภิปรายไปครั้งหนึ่งแล้ว แต่ว่าจะขอเน้นย้ำอีกครั้งหนึ่งในวันนี้ว่า การที่จะกำหนด ให้เป็น ๑๒ ปี ทางปฏิบัติก็คงจะนับกันค่อนข้างยากลำบากเหมือนกัน รัฐจะนับจากส่วนไหน จะนับจาก ตอนประถมศึกษาขึ้นไปหรืออย่างไร รวมทั้งการที่จะเพิ่มเป็น ๑๔ ปี หรือจะลดแค่ ๘ ปีก็คงจะเป็นเรื่องที่ อธิบายค่อนข้างยาก เพราะฉะนั้นกระผมในประเด็นนี้จึงอยากจะขอให้มีการกำหนดให้ชัดเจนลงไป ในแนวนโยบายแห่งรัฐตรงนี้ว่า รัฐพึงจัดให้มีการให้บริการด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับมัธยมศึกษา ตอนปลายและการอาชีวศึกษาขั้นต้นโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ด้วยการกระจายอำนาจหรือมอบอำนาจให้การ บริหารจัดการให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือภาคเอกชนที่มีความพร้อมเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการ

คณะกรรมการการยกเว้นรัฐธรรมนูญ
วันอังคารที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

สันทนา ๑๐/๒

ให้มากขึ้น ทั้งนี้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมาย ถ้าหากว่าเราเขียนเปิดทางไว้เช่นนี้ก็หมายความว่า
ท้องถิ่นที่มีความพร้อมนั้นก็อาจจะรับภาระในด้านนี้ไปจากส่วนกลางได้ นั่นเป็นประเด็นแรก แล้วก็ถ้าจะให้
เป็นมรรคเป็นผลอย่างแท้จริง เพื่ออนาคตให้เป็นไปตามความในวรรคแรกนี้ก็อาจจะมีการกำหนดให้มีการตรา
กฎหมายในส่วนที่เกี่ยวข้องมาบังคับใช้ อย่างช้าภายใน ๑ ปีนะครับ และให้มีการกำหนดให้การดำเนินการ
กระจายอำนาจทางบริหารการศึกษาดังกล่าวให้เสร็จสิ้นไปภายในระยะเวลาไม่เกิน ๑๐ ปี นับตั้งแต่
ที่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับนี้ ในประเด็นนี้กระผมอยากจะเรียนว่าในเรื่องของการกระจายอำนาจไปให้
ท้องถิ่นนั้นคงจะแตกต่างกับการกระจายอำนาจไปให้สถาบันการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการเองที่อยู่
ในพื้นที่ อันนั้นเป็นการแบ่งมอบอำนาจหรือการมอบอำนาจให้หน่วยการศึกษาเหล่านั้นไม่ว่าจะเป็น
โรงเรียนประถมหรือมัธยมดำเนินการ แต่ในที่นี้หมายถึงว่าในเมื่อเรามีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่แล้ว
และถ้ามีความพร้อม มีงบประมาณ มีอะไรพร้อมต่าง ๆ ก็น่าที่จะดำเนินการโดยมีการกระจายอำนาจให้ไป
นะครับ

ในประเด็นที่ ๒ ในเรื่องการศึกษาอยู่ในมาตรา ๔๓ เป็นร่าง เป็นกฎหมายปี ๒๕๔๐
นะครับ ในด้านการสาธารณสุข ตามร่างเดิมก็อยู่ในกฎหมายรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ มาตรา ๕๒ นั้น

คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ

พัชรี ๑๑/๑

วันอังคารที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

ผมคิดว่านอกเหนือจากที่ประชาชนหรือบุคคลมีสิทธิเสมอภาคกันในการรับบริการทางสาธารณสุขที่ได้มาตรฐานแล้วนะครับ ผมคิดว่าน่าจะกำหนดไว้ในแนวนโยบายแห่งรัฐไปเลยนะครับว่า รัฐพึงจัดให้มีการให้บริการด้านสาธารณสุขขั้นพื้นฐานแก่ประชาชนผู้ยากไร้หรือผู้มีรายได้น้อย ตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับตำบล หมู่บ้าน อย่างที่ผมได้กราบเรียนแล้วว่าเรามีสถานีนามัยระดับตำบลอยู่ระดับ ด้วยการกระจายอำนาจหรือมอบอำนาจให้การบริหารจัดการให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความพร้อมเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการให้มากขึ้น ทั้งนี้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมาย อันนี้ก็เช่นเดียวกันครับ ถ้าหากว่าจะมีการออกกฎหมายในเรื่องนี้ภายใน ๑ ปี แล้วก็มีมีการกระจายอำนาจอย่างแท้จริงภายใน ๑๐ ปี ก็คงจะเห็นผลเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้นนะครับ

ในประเด็นที่ ๓ ในเรื่องสิทธิชุมชนในด้านการพัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนั้น ถ้าดูตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ คงจะอยู่ในมาตรา ๕๖ นะครับ ผมคิดว่าควรจะกำหนดเป็นแนวนโยบายแห่งรัฐไว้ให้ชัดเจนในเรื่องนี้เช่นเดียวกันว่า การที่จะให้ชุมชนเข้ามามีส่วนนั้น เป็นสิ่งที่จำเป็นและสำคัญ แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นเราก็คงต้องไม่ให้ขัดกับเจตนารมณ์หรือประโยชน์สาธารณะ อันเป็นส่วนรวม เพราะฉะนั้นในจุดนี้ก็น่าจะได้มีการกำหนดเป็นทำนองว่า รัฐพึงกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือชุมชนในระดับตำบล หมู่บ้าน เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบริเวณโดยรอบชุมชนให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชนอย่างยั่งยืน ทั้งนี้โดยไม่ขัดกับเจตนารมณ์หรือประโยชน์สาธารณะอันเป็นส่วนรวมและให้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมาย เพื่ออนุรักษ์ให้เป็นไปตามวรรคแรกก็คงจะได้มีการตรากฎหมายเกี่ยวข้องมาบังคับใช้ภายในเวลา ๑ ปีเช่นเดียวกัน

ในประการสุดท้ายนะครับ เราอาจจะมองเห็นว่าในการบริหารราชการแผ่นดินนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่เราจะต้องมีแนวนโยบายแห่งรัฐที่ชัดเจน มีการกำหนดกรอบภารกิจที่ชัดเจนว่าอันไหนที่จะเป็นภารกิจของราชการบริหารส่วนกลาง อันไหนที่จะเป็นกรอบภารกิจของราชการบริหารส่วนภูมิภาค และอันไหนที่เราจะให้เป็นที่ขององค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น เพราะฉะนั้นผมคิดว่าในแนวนโยบายแห่งรัฐในส่วนนี้อาจจะก่อให้เกิด ถ้าเรากำหนดไว้ชัดเจนจะเกิดความเป็นเอกภาพในการบริหาร การจัดการ และการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นก็จะชัดเจนขึ้นนะครับ ผมคิดว่าก็น่าจะได้มีการกำหนดแนวนโยบายแห่งรัฐในเรื่องนี้ไว้เป็นทำนองว่า เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รัฐพึงกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการบริหารงานของราชการบริหารส่วนกลาง ราชการบริหารส่วนภูมิภาค และราชการบริหารส่วนท้องถิ่น ไว้ให้ชัดเจน ทั้งนี้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมาย ก็เป็นประเด็นที่ผมขออนุญาตนำเรียนต่อที่ประชุมคณะกรรมการใน ๔ ประเด็นด้วยกันครับ

ประธาน : ท่านวิชาครับ

คณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนูญ
วันอังคารที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

พัชรี ๑๑/๒

ศาสตราจารย์ (พิเศษ) วิชา มหาคุณ : กราบเรียนท่านประธาน ผม วิชา มหาคุณ
ผมเห็นว่าทางคณะกรรมการที่ ๑ ได้วางแนวทางไว้กว้างขวางแล้วก็ครอบคลุมเกือบจะทุกด้านนะครับ ผมมี
ข้อสังเกตเพียงบางกรณีนะครับ เพื่อให้มันชัดเจนขึ้น

สำหรับในส่วนแรกที่เกี่ยวข้องกับบททั่วไป เรื่องแรกคือเรื่องศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์
สิทธิและเสรีภาพของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง ผมอยากให้เดิมให้ชัดเจนนะครับว่า นอกจากสิทธิ
เสรีภาพของบุคคลแล้วนี้ ให้มีเรื่องของครอบครัวและชุมชนด้วยนะครับ เพื่อให้ชัดเจนขึ้นนะครับ เพราะว่า
เราจะขยายขอบเขตอันนี้ให้กว้างขวางขึ้น ผมคิดว่าในเรื่องของสิทธิเสรีภาพเราไม่ควรจะคำนึงถึงแต่บุคคล
คือ Individual เท่านั้นนะครับ ควรจะเป็นเรื่องของครอบครัว แล้วก็เรื่องของชุมชนด้วย ซึ่งเราจะรับรอง
และคุ้มครองไว้เป็นพิเศษนะครับ ซึ่งก็จะสอดคล้องกับมาตรา ๒๖ ซึ่งจะต้องเดิมเช่นเดียวกันนะครับ
ที่เขียนว่า ไม่แก้ไข นั้น ผมขอให้เดิมอันนี้เข้าไปนะครับ ในเรื่องการรับรองสิทธิเสรีภาพนั้น มาตรา ๒๗
บอกไม่แก้ไข ผมขอเดิมที่ว่า หรือโดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ความจริงแล้วเรื่องของสิทธิเสรีภาพ
ที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้ มันกระจายอยู่ในคำวินิจฉัยของศาลต่าง ๆ มากมาย ไม่ใช่เฉพาะศาลรัฐธรรมนูญ
เท่านั้น

คณะกรรมการการร่างรัฐธรรมนูญ
วันอังคารที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

สายชล ๑๒/๑

ผมจึงอยากจะเพิ่มว่า หรือโดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ศาลฎีกา และศาลปกครองสูงสุดด้วยนะครับ ผมเองก็เคยวางแนวทางในเรื่องของสิทธิเสรีภาพไว้ในคำพิพากษาของศาลฎีกาหลายเรื่อง แล้วก็เราก็พบในศาลปกครองสูงสุดเช่นเดียวกันนะครับ ได้วางหลักเรื่องเหล่านี้ไว้ ก็ควรจะได้เติมให้ชัดเจนด้วยนะครับว่า เรารับรองด้วยนะครับ

ในบทบัญญัติต่อไปก็คือ เรื่องของสิทธิเสรีภาพที่เกี่ยวกับกระบวนการพิจารณาคดีอาญา ผมอยากจะเรียนว่าทางกรอบที่ ๓ ได้มีแนวทางไว้ชัดเจนว่า โดยหลักแล้วเราจะเขียนได้เป็นหลักกว้าง ๆ แต่ว่าไม่ได้เอามาบัญญัติไว้ให้หมดจนครบถ้วน เหมือนเอาประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาใส่ไว้ นะครับ ซึ่งมันจะซ้ำซ้อนกัน เราควรจะวางหลักให้ชัดเจนนะครับ เช่น ให้ศาลยุติธรรมมีอำนาจในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน แล้วเรายังกำหนดว่าให้เขียนไว้ให้ชัดเจนว่ากำหนดให้ประชาชนก็ตี คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนหรือผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา มีสิทธิในการร้องขอต่อศาล เพื่อให้แก้ไขในเรื่องของการทารุณกรรมกีดกันในเรื่องของการจับกุมคุมขัง ในเรื่องของการกระทำมิชอบต่อบุคคล ต่อครอบครัว ต่อชุมชน ให้ดำเนินการโดยระบบไต่สวนแล้วดำเนินการโดยทันที แล้วถือว่าเป็นคดีพิเศษนอกเหนือที่ได้รับการแก้ไขก่อนคดีอื่นทั้งหมด เพราะฉะนั้นในกรณีนี้ก็จะทำให้มันปรากฏเป็นจริง ไม่ใช่แต่เขียนลอย ๆ เอาไว้ นะครับ ซึ่งปัจจุบันนี้เขียนในวิธีพิจารณาความอาญาหรือแม้แต่ได้รับการรับรองจากรัฐธรรมนูญแล้ว ก็ปรากฏว่ามันไม่เคยปรากฏเป็นจริง นะครับ มีฉะนั้นคงจะไม่มีกรณีกรือเซะ กรณีตากใบ กรณีต่าง ๆ มาตัดตอนอะไรนี้ นะครับ ที่ได้รับความหวาดเสียวโดยท่านสุพจน์ ก็คงจะไม่มีกรณีเหล่านี้เกิดขึ้น ฉะนั้นในเรื่องเหล่านี้ก็อยากจะเรียนว่าเราคงจะมาตกลงกัน นะครับว่า จะเขียนไว้ในสิทธิเสรีภาพหรือว่าจะไปเขียนในระบบของศาล ก็อาจจะทำความตกลงกันอีกครั้งหนึ่ง นะครับ

สำหรับเรื่องที่ผมเห็นว่าน่าจะต้องตัดสินใจให้ชัดเจนก็คือเรื่องโทษประหารชีวิต ซึ่งกระผมเองโดยความเห็นส่วนตัว กระผมไม่เห็นด้วยกับโทษประหารชีวิต นะครับ ไม่ว่าจะด้วยเหตุผลใด ๆ ทั้งสิ้น มนุษย์ไม่มีสิทธิที่จะประหารชีวิตมนุษย์ด้วยกันเอง ถ้าจะเป็นเรื่องของพระผู้เป็นเจ้าหรือของผู้ที่มีอำนาจอยู่นอกเหนือธรรมชาติก็เป็นอีกเรื่องหนึ่ง กระผมเห็นว่าอย่างนี้ครับว่า เหตุเพราะว่าเราเน้นในเรื่องของโทษประหารชีวิต ในเรื่องของความรุนแรง ในเรื่องของโทษ เราก็มักจะคิดว่าโทษเท่านั้นและโทษที่รุนแรงเท่านั้น จึงจะข่มขู่หรือยับยั้งให้บุคคลยุติความรุนแรงขึ้นได้ ซึ่งในประสบการณ์ของผมที่อยู่กับศาลมาเป็นเวลายาวนาน ผมเห็นเลยว่าโทษรุนแรงไม่เคยได้ก่อคุณธรรมหรือก่อความดีงามให้กับสังคมหรือกับชุมชนหรือกับมนุษย์เลย มันกลับเพิ่มความรุนแรงให้เกิดขึ้นกับผู้คน กับจิตใจของผู้คน เราจะเห็นได้เลยว่าผู้คนของเราเคยชินกับการใช้วิถีชีวิตที่รุนแรงและกระทำต่อกันด้วยความรุนแรง ถ้ารัฐไม่ประหารเขาก็ประหารเองในทำนองอย่างนั้น แล้วก็เกิดความเคยชิน กระผมอยากจะเล่าประสบการณ์สักนิดหนึ่ง

คณะกรรมการการยกเว้นรัฐธรรมนูญ
วันอังคารที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

สายชล ๑๒/๒

ที่กระผมเคยไปขยายเขตอำนาจของศาลเยาวชน ไปเปิดศาลเยาวชนที่นครศรีธรรมราช
จังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นที่รู้กันดีว่ามีการใช้ความรุนแรงเป็นสวณะหรือเป็นธรรมเนียมปฏิบัติ -----

คณะกรรมการยกย่องรัฐธรรมนูญ

นิเวศ ๑๓/๑

วันอังคารที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

เราก็มีกลุ่มคนที่ไม่เห็นด้วยว่าไปเปิดศาลเยาวชนแล้วก็ให้สิทธิเสรีภาพ บอกว่าจะทำให้เยาวชนลุกฮือขึ้น หรือว่ามีแนวความคิดที่จะไม่เชื่อฟังผู้ใหญ่ แล้วทำให้กำราบปราบปรามไม่ได้ กระผมก็เรียนชี้แจงเขาไปว่า เหตุที่นครศรีธรรมราชใช้ความรุนแรงเป็นหลักก็เพราะว่า เราอบรมปณิษย์เด็กและเยาวชนของเราให้เคยชินกับความรุนแรง แล้วก็เวลาจำคุกเราก็จำคุกรุนแรงตั้งแต่เด็ก ๆ เพราะอะไร เพราะเราไม่มีศาลเยาวชน เพราะฉะนั้นเราจึงปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนเช่นเดียวกับผู้ใหญ่ กล่าวคือว่าเราเอาเขาไปจำคุกในระยะยาว หรือมีอะนั่นก็มีแนวความคิดว่าถ้าโตขึ้นพวกนี้เป็นอาชญากรก็ต้องฆ่าอย่างเดียวกัน เพราะฉะนั้นเด็กก็จะซึมซับกับความรุนแรงยิ่งขึ้น ๆ ทุกที ในที่สุดก็แผ่ขยายไปจนเป็นวัฒนธรรมขององค์กร วัฒนธรรมของชุมชน ดังนั้นกระผมก็พยายามชี้ให้เห็นว่าถ้าเราเปลี่ยนจิตใจ เปลี่ยนสภาพของเยาวชนให้ไม่ประพฤติตนด้วยความรุนแรง ให้อยู่แบบสันตินี้บ้านเมืองจะขึ้น ในที่สุดเขาก็เห็นด้วย ท่านก็อาจจะไม่ทราบว่า แล้วเวลาปฏิบัติเป็นอย่างไร ปรากฏว่าตอนเปิดศาลเยาวชนขึ้นครั้งแรกนั้นมีเยาวชนที่ทำร้ายร่างกาย ที่ถูกจับมาแล้วก็ตั้งข้อหาเกินแบบรุนแรงว่าพยายามฆ่า แต่เวลาเราเอามาที่ศาลเราไม่ใส่กุญแจมือ เพราะว่าเป็นระบบของศาลเยาวชนไม่มีใส่กุญแจมือ แล้วเราก็ให้เข้าไปนั่งสงบสติอารมณ์ในห้องซึ่งไม่มีกรงขังใด ๆ ปรากฏว่าเยาวชนก็พูดกันด้วยความตกใจบอกว่า เอ๊ะ นี่มันเกิดอะไรขึ้น ก็กระซิบกันบอกว่า นี่สงสัยมันทำให้เราตายใจ แล้วมันจะไปกระต๊อบเรา แล้วมันจะเอาเราไปฆ่า เพราะฉะนั้นเยาวชนก็วางแผนกัน ซุบซิบกัน เสร็จแล้ววางแผนกัน ก็แหกห้องที่ควบคุมมันไป เพราะว่ามันเปิดไปง่าย ก็แอบหลบหนีไป เราก็ไปคุยกับพ่อเขาแม่เขาว่า เราไม่ได้ทำอะไรรุนแรงเลย และตามตัวกลับมาเถอะ เราจะให้ความเป็นธรรม ให้ความยุติธรรมทุกอย่าง ในที่สุดเขาก็ตามเยาวชนนั้นกลับมา แล้วเราก็มาพิจารณาคดี ปรากฏว่าเป็นคดีชกต่อยกันเล็ก ๆ น้อย ๆ เท่านั้น แต่ตำรวจเคยชินกับการใช้อำนาจ ก็คือทำให้มันรุนแรง เข้าไว้ เด็กอายุ ๑๓ - ๑๔ ปี ข้อหาพยายามฆ่า เพราะฉะนั้นในที่สุดศาลก็รอการลงอาญา คุณประพฤติได้ จะเห็นได้ว่าความรุนแรงมันไม่มีประโยชน์อะไรเลยในการที่จะทำให้สังคมของเราดีขึ้น เพราะฉะนั้นกระผมเห็นว่าโทษประหารชีวิตไม่สมควรที่จะมีต่อไป แต่ถ้าผมก็เห็นใจกับผู้ที่เคยชินกับการใช้โทษประหารชีวิตอยู่เป็นประจำ ว่ามันจะเป็นทางข่มขู่หรือจะเป็นทางยับยั้งการกระทำผิด ซึ่งผมเห็นว่าเราควรจะต้องทดแทนด้วยการให้ชุมชนสามารถที่จะสร้างความยุติธรรมหรือแก้ไขปัญหามาของเขาเองในชุมชนได้ในระดับของชุมชน เพราะฉะนั้นที่บอกว่าความยุติธรรม สมานฉันท์ ที่คุณหมอชูชัยได้พูดถึง ความจริงแล้วความยุติธรรม สมานฉันท์ เป็นส่วนหนึ่งของความยุติธรรมชุมชน หรือที่เรียกว่า Community Justice ความยุติธรรมชุมชน มีทางแก้ไขปัญหาคือหลายวิธีนอกเหนือจากคำ สมานฉันท์ นะครับ ถ้าเราใช้ความยุติธรรมชุมชนแล้วนี้ มันจะครอบคลุมและกว้างขวางกว่า ก็คือการแก้ไขปัญหาคือด้วยสันติวิธีนั่นเองนะครับ แก้ไขปัญหาด้วยความตกลงกันด้วยความราบรื่น ไม่มีการใช้ความรุนแรงใด ๆ ผมก็เห็นว่าเรื่องนี้ น่าจะเป็นเรื่องใหญ่ในเรื่องพื้นฐานของเราต่อไป

คณะกรรมการยกย่องรางวัลรัฐธรรมนุญ
วันอังคารที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

นิเวศ ๑๓/๒

ในประเด็นปัญหาอีกเรื่องหนึ่งก็คือ ประเด็นปัญหาที่เกี่ยวกับชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม เราก็ได้
พูดกันมากจนกระทั่งจะใช้คำว่า ดั้งเดิม ต่อไปหรือไม่ ปรากฏว่าทางคณะกรรมการก็ยังใช้คำว่า
ดั้งเดิม อยู่ ซึ่งผมไม่เห็นด้วยนะครับ

- ๑๔/๑

คณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนูญ

สถิติฯ ๑๔/๑

วันอังคารที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

แต่ว่าจะใช้ว่าดั้งเดิมหรือไม่ดั้งเดิมก็ไม่เป็นไรครับ ขอให้สามารถที่จะเข้าถึงสิทธิเสรีภาพและการมีส่วนร่วมในทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรทุกอย่างที่อยู่ในผืนแผ่นดินที่เรามีอยู่ นอกจากนี้แล้วกระผมเห็นว่าน่าจะเพิ่มเติมนำเอาหลักของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔ ก็คือจารีตประเพณีแห่งท้องถิ่น เอามาบัญญัติไว้ให้ชัดเจนในที่นี้ว่า ชุมชนท้องถิ่น จะท้องถิ่นดั้งเดิมหรือไม่ดั้งเดิมมีสิทธิกล่าวอ้างจารีตประเพณีแห่งท้องถิ่นในศาลหรือในกระบวนการ ในการพิจารณาของศาลและในองค์กรทั้งหลายตามรัฐธรรมนูญได้ หากในกรณีนั้นไม่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายบัญญัติไว้โดยตรง กระผมเห็นว่าต้องรับรองให้ เพราะที่จริงก็รับรองไว้แล้วในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่บังเอิญมันเป็นกฎหมายส่วนแพ่ง ส่วนเดียว เพราะฉะนั้นถ้ามีการอ้าง กล่าวอ้างในกฎหมายประเภทอื่นด้วย เช่นในเรื่องของกฎหมายปกครองในกฎหมายมหาชน หรือในกฎหมายอาญาในบางกรณีก็แล้วแต่ทางศาลจะหยิบยกขึ้นวินิจฉัย แต่ให้เขากล่าวอ้างและใช้ทดแทนกฎหมายที่เป็นลายลักษณ์อักษรได้นะครับ กระผมเห็นว่าน่าจะเป็นประโยชน์นะครับ

ในอีกส่วนหนึ่งที่ยังไม่ได้ตัดสินใจโดยตรงก็คือเรื่องของหน้าที่ ซึ่งกระผมเห็นอย่างแน่ชัดว่า จะต้องมีในเรื่องของการเก็บภาษีมรดก การเก็บภาษีมรดกนี้จะเป็นการกระจายทรัพย์สินที่กระจุกตัวอยู่ที่ตระกูลไม่กี่ตระกูล ผมเห็นว่ามันเป็นธงในการนำทางของประเทศไทยในโอกาสต่อไปว่า เขาชนทั้งหลายจะต้องเติบโตขึ้นด้วยการใช้ทรัพยากรของตัวเอง ใช้ความรู้ความสามารถของตัวเอง ใช้ความคิดและมันสมองของตัวเอง ไม่ใช่พึ่งรอแต่มรดกตกทอดที่จะได้รับ ซึ่งในที่สุดแล้วก็ผลาญมรดกนั้นจนหมดสิ้น โดยรัฐไม่ได้รับอะไรเลย ถ้าท่านดูจากคติความของศาลนะครับ คติมรดก เราจะเห็นได้เลยว่าเป็นปัจจัยอย่างสำคัญในการฆ่าฟันกันในเรื่องของมรดก ทำให้ตระกูลแต่ละตระกูลพินาศมาแล้วไม่รู้เท่าไร เพราะฉะนั้นรัฐไม่ได้รับประโยชน์อะไรเลยนะครับ จากการตกทอดในเรื่องของมรดก ดังนั้นกระผมเห็นว่าต้องเก็บภาษีมรดก แต่ว่าจะกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญหรือไม่ก็คงจะถกเถียงกันต่อไปนะครับ กระผมขอฝากไว้ในที่ประชุมเท่านี้ครับ

ประธาน : มีอีก ๔ ท่านนะครับ คือท่านคมสัน ท่านสนั่น ท่านสถศศรีและท่านเกริกเกียรติเชิญครับ

นายคมสัน โพธิ์คง : ขอบคุณ ท่านประธานครับ ผม คมสัน โพธิ์คง ครับ กรรมการครับ ในประเด็นข้อเสนอของอนุกรรมการยกย่องรัฐธรรมนูญ กรอบที่ ๑ ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพและการมีส่วนร่วมของประชาชนและการกระจายอำนาจ ในข้อเสนอทั้งหมดส่วนใหญ่ผมค่อนข้างจะเห็นว่ามีข้อเสนอที่ค่อนข้างดีอยู่ค่อนข้างมากนะครับ แต่คิดว่ามีปัญหาประเด็นบางประการในเรื่องของการที่จะ

คณะกรรมการการยกเว้นรัฐธรรมนูญ
วันอังคารที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

สตีมา ๑๔/๒

บัญญัติในเรื่องของการรับรองสิทธิเสรีภาพของประชาชนและการมีส่วนร่วมของประชาชนให้เป็นไปตามกรอบที่เสนออยู่บางประการ ขออนุญาตนำเสนออย่างนี้ครับ ท่านประธานครับ ปัญหาแรกที่ได้มีการเขียนอยู่ในหลักการ ตั้งแต่เรื่องบททั่วไป เรื่องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพของบุคคล และก็มีข้อเสนอขอให้เติมคำว่า ทุกคน เข้าไป ย่อมได้รับการคุ้มครอง เพื่อจะรวมถึงเรื่องของ Stateless person ที่เรียกว่าบุคคลไร้รัฐหรือไร้สัญชาติ โดยคนต่างด้าวในประเทศไทย ผมขออนุญาตเรียนอย่างนี้ว่าถึงแม้จะเขียนในบททั่วไปอย่างนี้ครับ ก็ยังไม่สามารถที่จะคลุมถึงตัวบุคคลดังกล่าวได้ครับ เพราะว่าคงมีปัญหาที่สำคัญหลายประการ จากการบัญญัติในเรื่องของบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญเอง และกับบทบัญญัติในกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น พระราชบัญญัติสัญชาติ ที่วางหลักการอะไรบางอย่างไว้—

คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ

พฤษภาคม ๑๕/๑

วันอังคารที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

และก็ปัญหาที่เขียน ถึงแม้จะเขียนตามนี้ก็อาจจะมีปัญหาในเรื่องของการบังคับตามสิทธิไม่ได้ เพราะว่าในการบัญญัติเรื่องของสิทธิเสรีภาพของรัฐธรรมนูญฉบับ ปี ๒๕๔๐ บัญญัติไว้แยกไว้ ๒ จุดนะครับ จุดหนึ่งก็คือในหมวด ๓ เรื่องสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย ขอย้ำตรงนั้นนะครับ ใช้คำว่า ชนชาวไทย เพราะฉะนั้นเมื่อเขียนอย่างนี้สิ่งที่ต้องการจะคุ้มครองถึงเรื่องของบุคคลไว้รัฐหรือบุคคลไว้สัญชาติ ก็ไม่อาจจะได้รับการคุ้มครองโดยหมวด ๓ นี้ได้ เพราะตัวชื่อหมวดนั้นล็อกอยู่ว่าต้องเป็นชนชาวไทยเท่านั้น ส่วนในหมวด ๔ ในหมวดศาล เขียนหลักการในลักษณะที่เป็นลักษณะของสิทธิมนุษยชนที่เรียกว่าเป็น Human rights ไว้หน้าครับ ในเรื่องของสิทธิในทางคดีเรื่องต่าง ๆ เพราะฉะนั้นในเรื่องของการที่จะได้รับการคุ้มครองของบุคคลที่เราจะคำนึงถึงเรื่องของหลักมนุษยธรรมสากลนะครับ บุคคลเหล่านั้นอาจจะได้รับสิทธิตามหมวด ๔ แต่ก็ไม่ได้ครบถ้วนสมบูรณ์ตามหลักการที่กำหนดไว้ เพราะว่าในข้อความตอนท้ายก็ยังห้อยคำว่า ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ ซึ่งอาจจะกำหนดเงื่อนไขในลักษณะที่จำกัดสิทธิของบุคคลเหล่านี้ไว้ได้ ที่นี้สภาพประเด็นปัญหาเรื่องบุคคลไว้รัฐหรือว่าไว้สัญชาติ ผมคิดว่าเรื่องนี้เป็นประเด็นสำคัญที่เป็นปัญหาเรื้อรังมาเป็นเวลานานหลายสิบปี ผมคิดว่าเรื่องนี้ถ้าสามารถบัญญัติในรัฐธรรมนูญเพื่อแก้ไขปัญหานั้นได้ เพื่อแก้ไขปัญหานั้นให้คนอื่นหลายแสนคนนะครับที่มีปัญหาในเรื่องสถานะของตน ก็จะเป็นประโยชน์ในแง่ของการพัฒนาประเทศต่อไปได้ในอนาคต เพราะว่าสภาพปัญหาพื้นฐานอันหนึ่งนอกจากจะมีคนที่เรากล่าวได้ว่าเป็นคนย้ายถิ่นมาจากที่อื่นแล้วเข้ามาอยู่ในเมืองไทยแล้ว ยังมีประชากรคนไทยเองที่อยู่ในเมืองไทยแล้วไม่เคยย้ายถิ่นไปที่ไหน ตกสำรวจอีกเป็นแสนคนจากการสำรวจที่ผ่านมา เพราะฉะนั้นปัญหาดังนี้เป็นปัญหาที่เรื้อรังมาเป็นเวลานาน แล้วก็ในกฎหมายสัญชาติเองไปเขียนข้อความลักษณะที่บอกว่า คนใดที่ไม่มีเอกสารแสดงตนให้ถือว่าเป็นคนต่างด้าว วางหลักการในเชิงปฏิเสธว่าเขาเป็นคนไทยไว้ด้วย ไม่มีการพิสูจน์ตรงนี้ ผมคิดว่าประเด็นตรงกฎหมายสัญชาติตรงนั้นเป็นปัญหาที่ควบคู่กับเรื่องประเด็นปัญหาเรื่องของคนไว้รัฐ เพราะว่าพอไปกำหนดอย่างนั้นแล้วบุคคลเหล่านี้ก็จะไม่ได้รับสิทธิต่าง ๆ แม้กระทั่งเรื่องของการรักษาพยาบาล หรือสิทธิในการดำรงชีพขั้นพื้นฐาน ก็จะมีปัญหาในหลาย ๆ เรื่องที่ผ่านมานะครับ ซึ่งการตีความตรงนั้นขยายไปถึงคนไทยที่ไม่ได้ไปไหนด้วยแต่ที่ไม่มีเอกสารแสดงตน ก็ถูกปฏิบัติในเชิงเช่นเดียวกันในลักษณะเช่นนั้น ซึ่งคิดว่าเป็นปัญหาที่เรื้อรังมาเป็นเวลานานสำหรับเรื่องนี้ ผมเห็นว่าถ้าจะแก้ไขปัญหาดังกล่าว เรื่องหนึ่งที่จะต้องแก้ไขในรัฐธรรมนูญและก็อาจจะต้องแก้ไขในหลายจุดในกฎหมายต่าง ๆ อันหนึ่งก็คือในรัฐธรรมนูญเองแนวคิดในเรื่องของการบัญญัติหมวดเรื่องสิทธิเสรีภาพ อาจจะต้องกลับมาคุยในเรื่องของลักษณะของการก่อกำเนิดซึ่งสิทธิหรือว่าผู้ทรงสิทธิเป็นหลักว่าบุคคลนั้นเป็นใคร มาจากไหน ถ้าเป็นเรื่องของสิทธิที่มีติดตัวคนมาแต่กำเนิดอาจจะต้องพูดถึงหรือเปล่าว่าสิทธิเสรีภาพในรูปแบบที่เป็นสิทธิมนุษยชนและสิทธิของพลเมือง ในรูปแบบการเขียนในบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ในรูปแบบของหลาย ๆ ส่วนที่อาจจะเขียนในเรื่องเหล่านี้ อันนี้ก็แก้ไขปัญหานั้นในเรื่องเหล่านี้

คณะกรรมการการร่างรัฐธรรมนูญ
วันอังคารที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

เพท้าย ๑๕/๒

ได้ว่าส่วนไหนที่คนที่เรียกว่าเป็นคนไร้รัฐที่มีปัญหาอยู่จะได้สิทธิคุ้มครองอย่างน้อยแค่ไหน แต่จะมีความชัดเจนขึ้นในจุดนี้

จุดที่ ๒ อาจจะไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องของรัฐธรรมนูญแต่เป็นเรื่องของกฎหมายสัญชาติ ปัญหาของกฎหมายสัญชาติเป็นปัญหาที่สำคัญอันหนึ่งก็คือว่า ในกฎหมายสัญชาติให้ดุลยพินิจกับบุคคลคนเดียวในการวินิจฉัยสถานะของคนจำนวนมาก นั่นก็คือให้อำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้วินิจฉัยว่าจะให้สถานะบุคคลนั้นเป็นคนที่มีสัญชาติไทยหรือไม่ ผมคิดว่าการให้ดุลยพินิจแก่บุคคลเพียงคนเดียวอย่างนี้ ในกฎหมายลักษณะเช่นนี้ค่อนข้างจะกระทบสิทธิและเสรีภาพของประชาชน กรณีที่คนนั้นเขาไม่ใช่เป็นคนต่างด้าวแต่เขาเป็นคนไทยจริงแต่มีการตกสำรวจเกิดขึ้น ผมคิดว่าประเด็นนี้อาจจะต้องมีการแก้ไขเกิดขึ้นในอนาคต แต่เป็นประเด็นที่ฝากทางอนุกรรมการกรอบ ๑ ว่าจะหาวิธีการอย่างไรที่จะทำให้ปัญหาอย่างนี้สามารถแก้ไขได้โดยบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ต่อมาก็คือในบทบัญญัติมาตรา ๒๗ วรรคท้ายที่ได้เพิ่มเติมขึ้นมาใหม่เขียนบทบัญญัติในลักษณะที่ให้ศาลรัฐธรรมนูญกำหนดมาตรการ ผมไม่ได้ขัดข้อง แต่คิดว่าปัญหาตัวรากเหง้าจริง ๆ คือในบทบัญญัติเรื่องสิทธิเสรีภาพต่าง ๆ จะเขียนคำว่า ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ และก็ไม่มีมีการตรากฎหมายเกิดขึ้น

คณะกรรมการการยกเว้นรัฐธรรมนูญ
วันอังคารที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

วัดนี้ ๑๖/๑

เคยเกิดคำพิพากษาเมื่อปี ๒๕๔๒ ในเรื่องสิทธิตามมาตรา ๒๔๕ และมาตรา ๒๔๖ ซึ่งศาลฎีกาเคยพิพากษาไว้แล้วครับ ว่าการที่จะใช้สิทธิดังกล่าวได้ต้องมีกฎหมายเสียก่อน ทำให้บุคคลที่ไปขอร้องขอให้สิทธิและไม่สามารถใช้สิทธิเสรีภาพของตนได้อย่างเต็มที่ ผมคิดว่าประเด็นนี้การแก้ปัญหามันจึงอยู่ตรงที่ว่าทำอย่างไรจึงจะแก้ปัญหาเรื่องของทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ได้ครับ เพราะว่าถ้าเพียงแต่เติมให้ศาลกำหนดมาตรการนั้นก็จะมีปัญหาว่าศาลจะกำหนดได้มากน้อยแค่ไหน จะก้าวล่วงไปดุลยพินิจของฝ่ายนิติบัญญัติหรือฝ่ายบริหารในการกำหนดสิทธินั้นได้มากน้อยแค่ไหนเพียงใด ผมคิดว่าตรงนี้อาจจะต้องเป็นประเด็นที่คุยให้มีความชัดเจนมากกว่านี้ว่า เป็นไปได้หรือไม่ว่าเรื่องของการเขียนว่า ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติเขียนกลับไปอีกแบบเลยครับว่า สิทธิมีความสมบูรณ์ถ้ารัฐประสงค์จะจำกัดสิทธิในเรื่องใดให้ตรากฎหมายออกมา แล้วก็มีมาตรการเร่งรัดเรื่องบทเฉพาะกาลว่าจะดำเนินการอย่างไร ผมคิดว่าประเด็นนี้ก็อาจจะแก้ไขปัญหาดังนั้นได้ในระดับหนึ่งครับ

ต่อมาคือบทบัญญัติในเรื่องของ มาตรา ๓๔ ที่เสนอมีการแก้ไขให้เพิ่มเติมคำว่า ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล บทบัญญัติ มาตรา ๓๔ อาจจะกล่าวได้ว่าเป็นบทบัญญัติคุ้มครองในเรื่องของสิทธิความเป็นส่วนตัวส่วนตัวของบุคคลที่เรียกว่า Rights to privacy ไว้แล้วครับ ซึ่งความจริงการไม่เขียนเรื่องคำว่า ข้อมูลส่วนบุคคลในบทบัญญัติ มาตรา ๓๔ ก็สามารถที่จะตีความได้ว่าสิ่งที่เรียกว่า Personal data หรือข้อมูลส่วนบุคคลนั้น เมื่อบุคคลใดครอบครองไว้ย่อมมีผลกระทบต่อสิ่งที่เรียกว่า Rights to privacy หรือสิทธิความเป็นส่วนตัวส่วนตัวของบุคคลได้ ยกตัวอย่างเช่น ในแง่ของหมายเลขโทรศัพท์ บริษัทที่ให้บริการโทรศัพท์มือถือมักจะเก็บข้อมูลโทรศัพท์ไว้ว่าผู้ใช้บริการนั้นโทรศัพท์ไปที่ใด ไป ณ ที่แห่งใด หรือแม้แต่ในเรื่องของธนาคารพาณิชย์ที่เก็บข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้าผู้ใช้บริการไว้ เก็บไว้ในจำนวนระดับหนึ่งซึ่งใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ได้ จริง ๆ แล้วข้อมูลนั้นเป็นของผู้ครอบครองตรงนั้น แต่ว่าสิ่งที่ครอบครองไปกระทบสิทธิความเป็นส่วนตัว เพราะฉะนั้นการที่เขียนเรื่องคำว่า ข้อมูลส่วนบุคคล ในนี้ผมยังไม่แน่ใจว่าจริง ๆ แล้วมันจะสามารถใช้ได้มากน้อยแค่ไหนกลายเป็นสิทธิอันใหม่เกิดขึ้นมานอกจากเรื่องของสิทธิความเป็นส่วนตัวหรือไม่ เพราะฉะนั้นการบัญญัติในเรื่องของอันนี้ผมคิดว่าต้องมีความระมัดระวังพอสมควร

ต่อมาคือเรื่องของคลื่นความถี่แล้วก็เรื่องของการปฏิรูปสื่อ ผมคิดว่าบทบัญญัติที่อยู่ในเรื่องของคลื่นความถี่ ความจริงควรจะอยู่ในเรื่องของนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ไม่ควรจะอยู่ในเรื่องของสิทธิเสรีภาพ เพราะว่าถ้าพูดเรื่องของคลื่นความถี่ การจัดสรรคลื่นความถี่แล้วน่าจะเป็นเรื่องที่รัฐมีหน้าที่ประการหนึ่งประการใดในการดำเนินการในเรื่องดังกล่าวให้เกิดความเป็นธรรมและใช้ประโยชน์สูงสุดสำหรับประเทศชาติ ควรจะย้ายไปอยู่ที่จุดนั้น แล้วก็จุดหนึ่งที่ผมคิดว่าในข้อเสนออันนั้นยังไม่เห็น ก็คือเรื่องของสิ่งที่เรียกว่า สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานของประชาชน ผมคิดว่าอาจจะให้มีบทบัญญัติขึ้นมาบทบัญญัติหนึ่งไม่ทราบจะอยู่ที่ไหน อาจจะอยู่ในเรื่องนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐก็ได้ เหมือนกับมีรัฐธรรมนูญ

คณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนุญ
วันอังคารที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

วณนี้ ๑๖/๒

บางประเทศได้เขียนไว้ อย่างเช่น ฝรั่งเศส หรือเวเนซุเอลาที่ร่างใหม่เขียนว่าเรื่องของสาธารณูปโภค
ขั้นพื้นฐานไม่อาจจะแปรรูปไปยิ่งเอกชนได้ เพราะฉะนั้นเรื่องของการแปรรูปรัฐวิสาหกิจในสิ่งที่เป็น
สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานอันจำเป็นของประชาชนนั้นไม่ควรมีการแปรรูปโดยเด็ดขาด ผมคิดว่าบทบัญญัติ
อย่างนี้ควรจะอยู่ในบทบัญญัติเรื่องของแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐที่จะต้องวางหลักเกณฑ์ในเรื่องเหล่านี้ไว้

ต่อมาก็คือในเรื่องของการทำข้อตกลงหรือพันธกรณีระหว่างประเทศ ที่ผ่านมามีคิดว่า
มีปัญหาสำคัญหลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเจรจาข้อตกลงเขตการค้าเสรีซึ่งกระทบกับประชาชน
ซึ่งทางอนุกรรมการก็ได้มีข้อเสนอระดับหนึ่งแล้ว แต่จุดหนึ่งที่ผมอยากจะขอให้เพิ่มเติมในข้อเสนอ
หรืออาจจะมีส่วนได้ก็คือ ทำอย่างไรจึงจะมีการบอกหรือกฎหมายที่ว่าด้วยการเจรจาระหว่างประเทศขึ้นมา
เพื่อจะให้ประชาชนได้รับทราบถึงข้อมูลการเจรจาระหว่างประเทศที่ได้ทำกัน เพราะปัจจุบันข้อมูลในการ
เจรจาทุกอย่างหรือแม้แต่ขั้นตอนกลายเป็นสิ่งลึกลับสำหรับประชาชนที่จะล่วงรู้ถึงกระบวนการในการเจรจา
ได้ ผมคิดว่าประเด็นตรงนี้น่าจะมีประเด็นที่จะให้ประชาชนได้มีส่วนร่วม แม้แต่ในกระบวนการของการ
เจรจาระหว่างประเทศก็ตามก็น่าจะให้ประชาชนได้รับรู้ เพราะว่าเขาเป็นผู้ได้รับผลกระทบจากการเอา
อำนาจอธิปไตยในส่วนนั้นไปใช้ในการเจรจาระหว่างประเทศ -----

คณะกรรมการการร่างรัฐธรรมนูญ

วชิราภรณ์ ๑๗/๑

วันอังคารที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

ต่อมาก็คือผมขออนุญาตไปอีก ๒ หัวข้อครับ คือเรื่องของมาตรา ๖๒ ที่ได้มีการเสนอ
นะครับ คือเรื่องของการฟ้องความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ความจริงเรื่องนี้ต้องพูดกันยาวครับ
การบัญญัติมาตรา ๖๒ นี้ การบัญญัติครั้งแรกมาเมื่อปี ๒๕๓๒ ตามรัฐธรรมนูญปี ๒๕๓๒ ที่ร่างโดย
สภาร่างรัฐธรรมนูญปี ๒๕๓๑ แล้วก็มาที่มาของการร่างในเรื่องของมาตรา ๖๒ นี้มันไปสอดคล้องกับ
กฎหมายเรื่องความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่โดยบังเอิญ ซึ่งหลักการพื้นฐานเป็นเรื่องหลักความรับผิด
ของรัฐนะครับ ในเรื่องของความรับผิดทางละเมิดที่เจ้าหน้าที่ได้กระทำ มีการเปลี่ยนแปลงหลักการ
ความรับผิดค่อนข้างมากมาย ตั้งแต่สมัยสมบูรณาญาสิทธิราชย์จนกระทั่งมาเขียนในมาตรา ๖๒ ที่เราเห็น
อยู่ในปัจจุบันนี้มีวิวัฒนาการมาพอสมควร การเติมเข้าไปเรื่องแพ่งกิติหรือเรื่องปกครองกิติ ผมคิดว่าอาจจะ
ทำให้เจตนาตามมาตรา ๖๒ ผิดเพี้ยนไปจากเจตนารมณ์ของการร่าง ซึ่งหลักการของการร่างนี้ มาตรา ๖๒
นำไปสู่กฎหมายฉบับหนึ่งที่เรียกว่า พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙
วางหลักการที่สอดคล้องกับเรื่องเหล่านั้นไว้ ส่วนในเรื่องของทางอาญาแล้วก็เรื่องทางปกครองนั้นผมคิดว่า
ผมค่อนข้างเห็นด้วยกับท่านประพันธ์ครับที่ว่ามบทบัญญัติที่สามารถฟ้องคดีได้อยู่แล้วในสิ่งเหล่านั้น
ผมคิดว่าวันนี้ก็ฝากเป็นข้อสังเกตครับสำหรับอนุกรรมการในเรื่องเหล่านี้ด้วย

ส่วนต่อมาก็คือประเด็นสุดท้ายในเรื่องของมาตรา ๒๔๕ และมาตรา ๒๔๖ เรื่องสิทธิ
ของบุคคลในเรื่องของคดีอาญา ซึ่งความจริงได้มีการคาบเกี่ยวกับอนุกรรมการรอบ ๓ ในเรื่องของสิทธิ
ของผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญาในการได้รับค่าตอบแทนและค่าเสียหาย ผมคิดว่าประเด็นนี้ผมได้
กล่าวอภิปรายไปแล้วครับ แต่อยากจะนำเสนอว่าเพื่อจะแก้ไขปัญหาในเรื่องต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในกระบวนการ
ยุติธรรม ผมคิดว่าในบทบัญญัติเหล่านี้น่าจะมีการพูดถึงเรื่องของการจัดตั้งกองทุนการชดเชยผู้เสียหาย
แล้วก็จำเลยในคดีอาญา รวมทั้งหลักการที่ถูกต้องลงในบทบัญญัติมาตรา ๒๔๕ และมาตรา ๒๔๖ ด้วยครับ
ขอขอบคุณครับ

ประธาน : อีก ๓ ท่านนะครับ มีท่านสนั่น ท่านสดศรี ท่านเกริกเกียรติครับ

นายสนั่น อินทรประเสริฐ : ขอขอบคุณมากครับท่านประธานที่เคารพครับ คือผมจะอภิปราย
ประเด็นเกี่ยวกับการศึกษา ที่จริงหลายท่านก็ได้พูดมาแล้ว แต่ก็อดเป็นห่วงไม่ได้ครับ เพราะว่าการศึกษา
เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ อย่างที่อาจารย์เกริกเกียรติได้พูด ได้อภิปรายมาแล้วนี่
ผมเห็นด้วยเต็มที่ แต่ว่าอยากจะขอเน้นย้ำเรื่องเกี่ยวกับการศึกษา คืออย่าให้เกิด Concept ทางฝ่าย
เลขานุการเพื่อประกอบการร่างรัฐธรรมนูญว่าการศึกษาคือการพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้เป็นคนที่
สมบูรณ์ทั้งด้านภูมิศึกษา จริยศึกษา นวัตกรรมศึกษา พลศึกษา ต้องพัฒนาให้ ๔ ส่วนล้วนพอเหมาะ
และทุกระดับการศึกษา ทั้งระดับประถม มัธยม และอุดมศึกษา รวมทั้งการศึกษาอื่น ๆ ตามหลักสูตร

คณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนุญ
วันอังคารที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

วชิราภรณ์ ๑๗/๒

ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด และการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๑๒ ปีรัฐต้องจัดให้เปล่าอย่างทั่วถึง มีคุณภาพและเป็นธรรม อันนี้ผมอยากจะขอทราบเรียนขยายความว่าการศึกษาคือการพัฒนาทรัพยากร มนุษย์ให้เป็นบุคคลที่สมบูรณ์ สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา เวลาจัดการศึกษา ก่อนข้างจะไม่สมบูรณ์ตามที่เรที่ตั้งใจไว้ คือให้ทางพุทธศึกษามาก คือด้านสติปัญญาให้มากเกินไป แล้วด้านจริยธรรม คือด้านจริยศึกษาให้น้อย เพราะฉะนั้นคนเมื่อมีสติปัญญาเยอะ ไม่มีคุณธรรมกำกับ ก็คิดโกง คิดคอร์รัปชัน เกิดปัญหาที่บ้านเมืองอย่างปัจจุบันนี้ แล้วก็นอกจากนี้ก็ต้องด้านหัตถศึกษา คือในขณะเดียวกันในโรงเรียนจะต้องสอนให้เขารู้จักประกอบอาชีพเป็นตามควรแก่อัตภาพของเขาด้วย เมื่อเขาจบการศึกษาออกไปแล้วเขาสามารถจะประกอบอาชีพได้ แล้วด้านพลศึกษา พลศึกษาคือทำให้คน เป็นคนที่แข็งแรงทางร่างกาย ที่นี้ปรากฏว่าการจัดการศึกษาปัจจุบันนี้เมื่อก่อนนี้อยู่กระทรวงเดียวกัน ก็สามารถจะ Integrate เข้าเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ได้ แล้วขณะนี้พุทธศึกษาคือด้าน Head คือความรู้ อยู่ที่หนึ่ง จริยศึกษาไปอยู่อีกที่หนึ่ง พลศึกษาไปอยู่ที่ของเที่ยวอีกที่หนึ่ง -----

คณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนุญ

วัชร ๑๘/๑

วันอังคารที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

แล้วก็หยุดศึกษาก็อยู่ทั่ว ๆ ไป อันนี้ผมคิดว่าท่านประธานท่านเคยเรียนวิชาการศึกษามา ท่านคงมองภาพออก ที่นี้ผมก็อยากจะเรียนท่านทั้งหลายว่า เราหันมาให้ความสนใจเรื่องการศึกษาเถอะครับ เราลงทุนการศึกษานี้ไม่เสียหาย แต่การศึกษาคือการลงทุนที่เห็นผลตอบแทนช้า เพราะฉะนั้นต้องลงทุนแล้วต้องอดทน ต้องรอคอยให้ผลประโยชน์ตอบแทนมา อย่างพวกเราได้รับการศึกษา จึงมานั่งใน ณ ที่นี้ วันนี้เพราะการศึกษา แต่เราอาจจะลืมไปแล้วว่าเพราะการศึกษาทำให้เรามาอยู่ตรงนี้ ให้มีความคิดอย่างนี้ ให้ได้มีโอกาสอย่างนี้ ฉะนั้น ผมก็คิดว่าอยากจะให้โอกาสกับเด็กรุ่นหลัง ๑๔ ปี อย่างที่อาจารย์เกริกเกียรติได้เสนอมานี้ ไม่มากเกินไป วันนี้ผมเพิ่งกลับมาจากการสัมมนา เรื่องการจัดการศึกษา ไปรับฟังความคิดเห็น รู้สึกจะเป็น ๑๔ ปี เป็นเอกฉันท์ว่าต้องการ ๑๔ ปี เมื่อก่อนนี้ ๑๒ ปี เราคิดว่ามากไปแล้ว ที่นี้คนเรา ยิ่งโลกมีเทคโนโลยีที่ก้าวไปไกล คนก็ยิ่งคิดไกล แม้แต่ ส.ส. เวลานี้ผมคิดว่าเขาน่าจะหันกลับมาว่า โอ.เค. ส.ส. วุฒิชะไรก็ได้ไปรับฟังมา เขาก็ยืนยันว่าปริญญาตรีตามเคย อันนี้ก็แล้วแต่นะครับ แต่เมื่อก่อนนี้ อาจารย์เกริกเกียรติได้เคยร่างรัฐธรรมนุญปี ๒๕๔๐ มาด้วยกัน เราก็ต่อสู้กับ ส.ส. ปริญญาตรีก็ไม่มีใครเห็นด้วย แต่ผลสุดท้ายประชาชนเขาเห็นด้วย ๗๘ เปอร์เซ็นต์ของประเทศว่าต้องการ ส.ส. ปริญญาตรี เพราะฉะนั้นเราโกหกประชาชนไม่ได้ ผมคนนำเสนอเอง เพราะผมก็รับฟังส่วนกลาง ผลสุดท้ายก็ได้ ส.ส. ปริญญาตรี ตอนนั้นก็รู้สึกว่าไม่พอใจก็ไม่ใช่ไร จะเป็นวุฒิชะไรก็ได้ แต่ว่าของเด็กเยาวชนรุ่นหลังขอให้เป็นอย่างต่ำ ๑๒ ปีนะครับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน แล้วก็ต้องการให้กล่าวโทษถึงและเป็นธรรม เป็นธรรมหมายถึงอะไรครับ บางทีคนไหนอยากจะบริจาคเงิน ร่ำรวยมาก เขาอาจจะบริจาคเงินช่วยเหลือโรงเรียนก็ได้ คือเป็นธรรมคนไหน มีมากเสียมาก คนไหนไม่มี ไม่ต้องเสีย พื้นฐานแล้วคือไม่ต้องเสีย ให้เปล่า มีคุณภาพเท่ากัน อันนี้ผมก็ขอกราบฝากท่านประธานไว้ด้วยว่าการศึกษาที่น่าเป็นห่วง และผมเคยกล่าวไว้แล้วว่า ท่านจอห์น เมเจอร์ พูดได้จับใจมากกว่า ปัญหาของเขามี ๕ ประการ ผู้สื่อข่าวถามว่าท่านจะแก้อย่างไรครับ เขาบอกว่า Education ๔ อย่าง ใช้ Education อย่างเดียว แล้วปัญหาบ้านเมืองเขาก็เป็นไปได้ ขอขอบคุณมากครับ

ประธาน : ผมขออนุญาตท่านสวดศรีนะครับ ขอให้ท่านชูชัยได้ชี้แจงสักหน่อยก่อน

นายชูชัย ศุภวงศ์ : ผมขอนิดเดียวครับ พอดีทางฝ่ายเลขานุการแนบเอกสาร ด้านขวามาด้วย แล้วก็เป็นการต่าง ๆ อยากเรียนว่าอยากจะให้เสนอข้อคิดเห็นในประเด็น หลักการนะครับ เพราะว่าอันนี้เป็นเรื่องอีกไกล แต่ว่าเขาทำควบคู่กันไปเพื่อให้เห็นภาพที่ชัดขึ้น เมื่อเทียบกับปี ๒๕๔๐ แต่ว่าท่านลงเป็นมาตรา ๆ นี้ก็จะใช้เวลามากครับ แต่ว่าความเห็นทุกความเห็นที่เสนอมาก็ล้วนมีประโยชน์ แต่ผมอยากให้อ่านประเด็นหลักการก่อนครับ

คณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนุญ
วันอังคารที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

วัชร ๑๘/๒

ประธาน : สำหรับต่อไป พอเหยียดท่านสดศรี คือผมผ่านโรงหนังไปเมื่อวัน
สองวันมานี้ ผมไปเห็นหนังอีกเรื่องหนึ่งท่านสดศรีครับ ผมกลัวมันมาจดทะเบียนกับท่านอีก
คือจะมีคู่แข่ง พรรคกระบี่สายฟ้า คือผมผ่านไป โรงหนังกำลังฉายหนังเรื่องนี้ครับเป็นหนังจีน
ตัวตบตาให้มารมากราบ พอเห็นชื่อหนัง ผมนึกถึงท่านสดศรีเลยว่าคุณมีโอกาส ผมจะเรียนกับท่าน
ระวังนะ จะมาจดทะเบียนอีกพรรคหนึ่ง เชิญท่านครับ

- ๑๘/๑

คณะกรรมการการยก่างรัฐธรรมนูญ
วันอังคารที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

นภา ๑๙/๑

นางสดศรี สัตยธรรม : กราบเรียนท่านประธานณะคะ ดิฉัน สดศรี สัตยธรรม
กราบขอพระคุณที่ท่านเป็นห่วงในการรับจดทะเบียนพรรคการเมือง ก็คงจะต้องระวังเหมือนกัน
ชื่ออะไรเพราะ ๆ ก็คงจะต้องมาปรึกษาท่านก่อน เกี่ยวกับในเรื่องสิทธิเสรีภาพของประชาชน ดิฉันเห็น
หลายบทมาตราของรัฐธรรมนูญปี ๒๕๔๐ มีข้อกำหนดไว้ว่า อะไรก็ตามจะต้องเป็นไปตามที่กฎหมาย
บัญญัติไว้ ซึ่งบางส่วนเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ขั้นพื้นฐานของประชาชนแล้ว ไม่จำเป็นที่จะต้องรอให้กฎหมาย
บัญญัติณะคะ เราควรจะสามารถเขียนไว้ได้ในรัฐธรรมนูญ โดยที่ไม่ต้องมีเงื่อนไขว่าจะต้องมีกฎหมายกำหนด
เช่น มาตรา ๕๒ บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับบริการทางสาธารณสุข แล้วผู้ยากไร้มีสิทธิได้รับ
การรักษาพยาบาลจากสถานบริการสาธารณสุขของรัฐโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ
คือถ้าไม่มีกฎหมายบัญญัติแล้ว ก็ไม่มีสิทธิที่จะได้รับบริการสาธารณสุขของรัฐโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย
อันนี้ไม่น่าจะมีเงื่อนไข เพราะอันนี้ก็ถือว่าเป็นสิทธิประโยชน์ขั้นพื้นฐานของประชาชนอยู่แล้ว หรือเป็นต้นว่า
มาตรา ๕๓ วรรคสอง ว่าเด็กและเยาวชนซึ่งไม่มีผู้ดูแลมีสิทธิได้รับการเลี้ยงดูและการศึกษาอบรมจากรัฐ
ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ ทำไมเราต้องรอให้มีกฎหมายบัญญัติถึงจะดูแลเด็กและเยาวชน ซึ่งไม่มีผู้ดูแล
กว่าจะได้มีกฎหมายบัญญัตินี้เราคงเห็นเด็กและเยาวชนที่ไม่มีบ้านอยู่ นอนอยู่ตามสะพานพุทธ
หรือตามสนามหลวง เราก็คงจะเห็นสภาพอย่างนั้นอยู่ตลอด หรือในส่วนของเกี่ยวกับความเป็นอยู่ของ
ประชาชน เช่น สิทธิของบุคคลซึ่งเป็นผู้บริโภคย่อมได้รับการคุ้มครอง ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ
มาตรา ๕๗ ก็ระบุเหมือนกันว่า ถ้ายังไม่มีกฎหมายบัญญัติแล้วเราก็มีสิทธิตายได้ทุกเมื่อ ทานอาหาร
อะไรไป อาหารเป็นพิษเราก็คงจะไปฟ้องร้องใครเขาไม่ได้ อันนี้ควรจะต้องเป็นการระบุไว้ชัดเจนว่า
เมื่อเป็นสิทธิประโยชน์ขั้นพื้นฐานของประชาชนแล้ว ไม่จำเป็นต้องมีกฎหมายบัญญัติ เราบัญญัติไว้
ในรัฐธรรมนูญเป็นเรื่องที่น่าจะถูกต้องมากกว่า เพราะฉะนั้นจะขอให้ทางอนุกรรมการช่วยพิจารณาดูว่า
บทบัญญัติใดในรัฐธรรมนูญปี ๒๕๔๐ ที่ระบุไว้ให้ตามที่กฎหมายบัญญัติแล้ว ขอความกรุณาให้เอาออก
หน่อยได้ไหมคะ ก็เพียงว่าถ้าเป็นเรื่องสิทธิพื้นฐานของประชาชนแล้ว ระบุไปเลย รัฐธรรมนูญระบุได้อยู่แล้ว
ว่าเป็นสิทธิที่ต้องได้รับการคุ้มครองของบุคคลนั้น ๆ เพราะฉะนั้นในส่วนที่กล่าวมาแล้วนี้ก็คงฝากไว้ณะคะ

ส่วนอีกเรื่องหนึ่งเกี่ยวกับโทษประหารชีวิต ดิฉันในฐานะที่เคยเป็นตุลาการมาก่อน
ต้องขอกราบคัดค้านท่านอาจารย์วิชา ขอประธานโทษที่เฮียนามณะคะ ถึงแม้ว่าทำงานมา ๓๓ ปี ดิฉัน
ไม่เคยประหารชีวิตใครเลย แต่เห็นว่าโทษนี้ยังจำเป็นต้องมีอยู่ ความผิดบางอย่าง เช่น จำหน่ายเฮโรอีน
จำหน่ายยาเสพติด ความผิดนี้เขาทำลายชีวิตมนุษย์เป็นจำนวนมาก เราจะปล่อยให้เขาลอยนวลอยู่
ในลักษณะที่เขายังมีสิทธิที่ออกจากคุกไป แล้วก็ไปจำหน่ายอีกหรือคะ แล้วก็อย่างบางกรณี เช่น
นักการเมืองที่ทำให้ประเทศชาติล่มจม ควรจะมีโทษประหารชีวิตหรือไม่ ควรจะเป็นเรื่องที่น่าจะพิจารณา
เหมือนกัน เพราะว่าความเลวร้ายของอัตราโทษอันนี้คงอันเดียวก็คือการประหารชีวิตเท่านั้นเอง เราคงจะ

คณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนูญ
วันอังคารที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

นภา ๑๗/๒

ไม่มีการที่จะให้อภัยในส่วนที่ทำให้เกิดความเสียหายต่อประเทศชาติได้ อันนี้ดิฉันจึงเห็นว่าโทษประหารชีวิต
อันนี้ ควรจะเป็นโทษประหารชีวิตที่ไม่เป็นการกระทำที่รุนแรง เช่น ใช้การยิงเป้าหรือแขวนคอ สิ่งที่น่าจะ
ทำให้ เขาเรียกว่าเป็นการตายที่ทรมานน้อยก็คือการฉีดยาให้หลับ แล้วก็กลับไปเลยตลอดชีวิต
สิ่งนั้นก็คือการเป็นโทษที่น่าจะทำได้ แล้วก็น่าจะสาสมกับความผิดที่ได้กระทำ เพราะฉะนั้นขอมีความ
คิดเห็นว่าโทษประหารชีวิตยังคงจะต้องมี และก็คงจะต้องดูแลโทษานุโทษว่าควรจะลงโทษกับบุคคลใดบ้าง
ให้สาสมกับความผิดที่ได้กระทำลงไป กราบขอบพระคุณค่ะ

- ๒๐/๑

คณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนุญ

เยาวเรศ ๒๐/๑

วันอังคารที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

ประธาน : ต๋อไปก็ท่านเกริกเกียรติ แล้วก็ท่านสุพจน์ครับ

ศาสตราจารย์เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสวีธรรม : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ

ผม เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสวีธรรม ขอรบกวนเวลาของที่ประชุมอีกครั้งหนึ่ง ความจริงก็ตั้งใจว่าจะพูด
รอบเดียว แต่บังเอิญท่านวิชาได้พูดถึงเรื่องการจัดเก็บภาษีมรดก เป็นเรื่องที่อยู่ในใจมานานแล้ว แต่ว่า
ก็อยากจะเห็นการจัดเก็บภาษีมรดกในบ้านเราอีกครั้งหนึ่ง ความจริงภาษีมรดกเคยจัดเก็บในบ้านเรา
ประมาณปี ๒๔๗๖ ถึงประมาณปี ๒๔๘๕ ประมาณนั้น แต่อย่างไรก็ตามเวลาพูดถึงเรื่องภาษีมรดกแล้ว
คนสะดุ้ง คนไม่เข้าใจ กลัวตัวเองจะเดือดร้อน ผมอยากจะขออภิปรายในเรื่องนี้ ทำความเข้าใจกับที่ประชุม
และประชาชนทั่วไปว่าภาษีมรดกเป็นภาษีที่จัดเก็บในประเทศทุนนิยมที่พัฒนาแล้วเกือบทุกประเทศ
รวมตลอดจนถึงอาเซียน อาเซียนดั้งเดิม อาเซียนดั้งเดิมก็มี ไทย มาเลเซีย สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย
เขาเก็บกันหมด ยกเว้นประเทศไทยประเทศเดียวที่ไม่มีการจัดเก็บภาษีมรดก อย่างในประเทศที่พัฒนาแล้ว
คือเก็บในอัตราที่ค่อนข้างสูง ที่นี้ผมอยากจะอภิปรายในเรื่องนี้ใน ๓ ประเด็นด้วยกัน เรื่องที่ ๑ ก็คือว่า
เป้าหมายในการจัดเก็บภาษีมรดก ประเด็นที่ ๒ เวลาเก็บภาษีมรดกนี้เขาเก็บภาษีมรดกอะไรบ้าง และ
ประเด็นที่ ๓ เก็บภาษีอย่างไร คนทั่วไป ๙๙ เปอร์เซ็นต์ของประเทศจึงไม่เดือดร้อน ผมจะขอประธาน
อนุญาตท่านประธานที่จะเสนอกรอบความคิดในเรื่องนี้ะครับ คือพูดถึงเป้าหมายในการจัดเก็บภาษีมรดก
คือเป้าหมายในการจัดเก็บภาษีไม่ใช่เพื่อรายได้เป็นสำคัญ แต่เพื่อความเป็นธรรมและความเสมอภาค
ในสังคมเป็นสำคัญ ทำไมถึงบอกว่าไม่ใช่เพื่อรายได้เป็นสำคัญ เพราะว่ารายได้จากภาษีมรดกในเกือบ
ทุกประเทศเมื่อเทียบกับภาษีโดยรวมแล้วมันไม่มาก และที่สำคัญก็คือรายได้มันไม่แน่นอน เพราะว่ารายได้
ภาษีมรดกมันขึ้นกับการตายของเศรษฐี เพราะฉะนั้นอยากจะรายได้ที่สม่ำเสมอก็ต้องมีวิธีการทำให้
เศรษฐีตายตามที่ต้องการ ซึ่งจริง ๆ ยาก เพราะฉะนั้นต้องทำความเข้าใจว่าเก็บภาษีมรดกนี้ไม่ใช่เพื่อรายได้
รายได้นี้เป็นส่วนประกอบที่จะช่วยไปแบ่งเบาภาระภาษีอย่างอื่น หรือช่วยไปอนุเคราะห์หรือว่าสงเคราะห์คน
ที่เดือดร้อน อันนี้คือเป้าหมายของภาษีมรดก เพราะฉะนั้นการเก็บภาษีก็เพื่อความเป็นธรรม เราจะสังเกตว่า
ทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลงการเมืองหรืออะไรต่าง ๆ ในประเทศ ทุกคนก็จะพูดถึงความเป็นธรรม แล้วภาษี
มรดกก็เป็นเรื่องหนึ่งที่ถูกนำขึ้นมาพิจารณา หลังจากการเปลี่ยนแปลงปี ๒๔๗๕ ภาษีมรดกก็เกิดขึ้น อันนี้
เป็นที่มา ที่นี้ในปี ๒๕๑๖ ก็เป็นช่วงการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ ช่วงนั้นผมเป็นนักวิชาการก็ตื่นตัว ก็ไปศึกษา
ค้นคว้าเรื่องภาษีมรดก ผมเขียนในวารสารธรรมศาสตร์เมื่อประมาณปี ๒๕๑๗ แล้วปีนี้ ปี ๒๕๕๐ ผมได้ยื่น
ท่านวิชาพูด ผมพูดจริง ๆ ค่อนข้างตื่นเต้นที่ว่าเราได้มีการพูดถึงภาษีมรดกในการร่างรัฐธรรมนูญ ที่นี้ถ้าเรา
พูดถึงในเรื่องความเป็นธรรม ในประเทศไทยมีความเหลื่อมล้ำและความไม่เป็นธรรมในเรื่องรายได้ ในเรื่อง
ทางเศรษฐกิจมันทิ้งห่างกันมากอย่างเห็นเด่นชัดยิ่งขึ้น สมัยก่อนเราบอกว่าเศรษฐีร้อยล้านหายาก เดียวนี้

คณะกรรมการการยกเว้นรัฐธรรมนูญ
วันอังคารที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

ยาวเวศ ๒๐/๒

เศรษฐกิจเส้นล้น หลายเส้นล้นก็มีตาชั่งแล้วก็ยังเป็นผู้ทรงอิทธิพลในด้านต่าง ๆ แล้วก็ทำให้บ้านเมือง
เสียหาย อันนี้ผมว่าถ้ามีภาชีมรดกมากำราบเสียบ้าง หรือทำให้รู้จักคิดบ้างคงจะดีขึ้น -----

- ๒๑/๑

คณะกรรมการการยกเว้นรัฐธรรมนูญ
วันอังคารที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

จีรภา ๒๑/๑

ผมขออนุญาตอย่างนี้ว่า จากการศึกษาในเรื่องช่องว่างการกระจายรายได้ระหว่างกลุ่มคนรวยกับกลุ่มคนจน ในทางเศรษฐศาสตร์เขาจะบอกว่า กลุ่มคนรวย ๒๐ เปอร์เซ็นต์ของประชากรของประเทศถือครองรายได้ เป็นกี่เปอร์เซ็นต์ของประเทศ ในปี ๒๕๑๔ ปี ๒๕๑๙ ๒๐ เปอร์เซ็นต์ของคนที่ยวยที่สุด ถือครองรายได้ ประมาณราว ๆ ๔๒ เปอร์เซ็นต์ ๔๓ เปอร์เซ็นต์ของประเทศ มาในปี ๒๕๕๐ ตัวเลขยังไม่ออก เขาประมาณ ปี ๒๕๔๔ อะไรทำนองพวกนั้น ๒๐ เปอร์เซ็นต์ของประชากรที่เป็นคนรวย ถือครองรายได้ถึง ๕๔ เปอร์เซ็นต์ ของประเทศ แต่จะเห็นว่าช่องว่างนี้มันรวย ๆ ขึ้น เพราะคนส่วนใหญ่จนลงหมด ยกเว้นคนที่อยู่ระดับ Top ส่วนเดียวเท่านั้น เพราะว่าระบบภาษีของเรามันไม่เป็นธรรม เพราะฉะนั้นการที่ในกรอบแรกหยิบเอาเรื่อง ภาษีมรดกมาพูดหรืออะไรต่าง ๆ ที่ท่านวิชาพูดนี้ ผมก็ว่ามันควรแก่เวลาที่จะได้นำเอามาคุยกัน อันนี้ ประเด็นที่ ๑ เพราะฉะนั้นถ้าจะเก็บภาษีมรดกอย่าตกใจว่าทุกคน ๙๙.๙ ของประชากรไทยจะไม่เดือดร้อน ประเด็นเดียวผมจะพูดในรายละเอียดต่อไป

ที่นี้ในประเด็นที่ ๒ ก็คือ ถ้าจะเก็บเขาเก็บอย่างไรกัน การเก็บภาษีมรดกมันมีอยู่ ๓ รูปแบบ รูปแบบที่ ๑ คือ เก็บจากกองมรดก ที่เขาเรียกว่า Estate tax เมื่อเศรษฐีตายลงมีทรัพย์สินสมบัติเท่าไร ก็คำนวณเก็บภาษีจากกองมรดกนั้น อันที่ ๒ เขาเรียกว่า เก็บจากผู้รับมรดก Inheritance tax พอเศรษฐี ตายลงแล้วก็แบ่งทรัพย์สินสมบัติให้ทายาท ก็เก็บตามมรดกที่แต่ละคนได้รับ ใครได้รับมากก็เสียมาก ได้รับน้อย ก็เสียน้อย อันนี้ก็ Inheritance tax อีกอันหนึ่งเขาเรียกว่า If tax ก็คือเก็บภาษีมรดกเพื่อป้องกันการ หลบเลี่ยงภาษี เขามีภาษีการให้โดยเสนหา เพราะฉะนั้นไปยกทรัพย์สินสมบัติให้ใครโดยเสนหา

คราวนี้ในประเด็นของการเก็บ ในบ้านเราในประเทศไทยเก็บภาษีมรดกอย่างชนิดที่ให้ความ เป็นธรรม คำนึงถึงความเป็นธรรมมาก ๆ เก็บกองมรดกแล้วก็มาเก็บผู้รับมรดกอีก ในทางทฤษฎีก็บอก ว่ามันให้ความเป็นธรรมมากที่สุด แต่มันก็ยุ่งยากที่สุด เพราะฉะนั้นโดยหลักทั่วไปเขาก็บอกว่าถ้าจะเก็บให้ ง่ายก็คือเก็บจากกองมรดก พอเศรษฐีตายลงก็เก็บภาษีมรดกจากกองนั้น ไม่ยุ่งยากอะไรเลย คราวนี้คำถาม ก็คือว่า แล้วทรัพย์สินนี้เขาหนีได้ไหม ก็ขึ้นอยู่กับว่าเศรษฐีเขาเก็บทรัพย์สินในรูปใด พวกเศรษฐีเก็บ ทรัพย์สินในรูปแก้วแหวน แหวนเพชร ทองรูปพรรณต่าง ๆ อันนี้เขาอาจหนีได้ แต่ว่าถ้าเก็บในรูป อสังหาริมทรัพย์หรือทรัพย์สินที่ต้องการหลักฐานในการโอนเปลี่ยนมือ เช่น ที่ดิน ที่อะไรต่าง ๆ พวกนี้ พวกนี้หนีไม่ได้ เพราะฉะนั้นถ้าท่านเก็บภาษีกองมรดกผมคิดว่าบรรดาเศรษฐีหนีไม่รอด คราวนี้ปัญหาก็คือ ว่าถ้าเป็นอย่างนั้นแล้วจะเก็บอย่างไร จะเก็บอย่างไรมันก็ขึ้นอยู่กับว่าเราต้องการเก็บภาษีจากคนกลุ่มไหน ผมเสนอเอาง่าย ๆ อย่างนี้ก็แล้วกัน ถ้าจะเก็บ เก็บภาษีกองมรดกอย่างเดียว แล้วเก็บตั้งแต่ ใครที่มีมรดกตั้งแต่ ๑,๐๐๐ ล้านบาทขึ้นไปถึงจะเสียภาษี เสียภาษีแบบก้าวหน้า ผมอยากเรียนถามว่า ในที่ประชุมนี้ใครมีมรดกเกิน ๑,๐๐๐ ล้านบาทบ้าง ผมว่าไม่มี ผมลองคำนวณคร่าว ๆ ๙๙.๙ เปอร์เซ็นต์

คณะกรรมการการยกเว้นรัฐธรรมนูญ
วันอังคารที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

จรรยา ๒๑/๒

ของประชากรในประเทศไทยจะไม่โดนภาษีตัวนี้ จะมีคนเพียงไม่กี่พันคนหรือประมาณหมื่นคนที่โดนภาษีตัวนี้ เพราะฉะนั้นในตรงนี้ก็เป็นเรื่องที่ควรจะทำ เพราะอย่างน้อยที่สุดก็คือว่ามันทำให้สังคมมีความเป็นธรรมมากขึ้น แล้วก็ช่วยให้การทำงาน คือคนที่คอยมรดกอย่างเดียวไม่ทำงานนี้ก็ไม่ต้องคอย ทุกคนต้องพยายามช่วยตัวเองอย่างนี้มันก็ทำให้การทำงานในระบบเศรษฐกิจมันมีประสิทธิภาพมากขึ้น อย่างในญี่ปุ่นภาษีสูงถึงประมาณ ๓๕ เปอร์เซ็นต์ เพราะฉะนั้นเมื่อเศรษฐกิจตายลง ถ้าทายาทไม่ทำงานกอมรดกนั้น จะหมดภายใน ๓ ชั่วโมง

- ๒๒/๑

คณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนูญ
วันอังคารที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

สุภาพกรณ์ ๒๒/๑

เพราะฉะนั้นในเรื่องนี้ คือมันก็เป็นเรื่องที่บ้านเราเวลานี้คนที่รำรวยไม่รู้จักคำว่าพอ ถ้ารู้จักคำว่าพอ ปัญหาในสังคมมันอาจจะเบาบางลง คือรู้จักรวย รวยพอประมาณ ถึงจุดหนึ่งแล้วก็พอ ขออนุญาต ยกตัวอย่างในต่างประเทศว่าเศรษฐกิจเวลาเขามีเงินเขาจะบริจาคคืนให้สังคม เพราะเขาคิดว่าตอนที่เขา เกิดมาเขาก็ไม่ได้เอาอะไรติดตัวมา ตอนเขาตายเขาก็ไม่ได้เอาอะไรติดตัวไปเมืองผีนะครับ ถึงแม้ว่าใครจะทำางเด็กให้มันก็เอาไปไม่ได้ เพราะฉะนั้นสิ่งที่เหลือไว้ก็คือคุณงามความดีที่คนจะสรรเสริญ หรือว่าเรื่อง คนที่จะลาบแข่ง เมื่อเร็ว ๆ นี้ไม่ทราบที่ท่านประธานชอบอ่านบางกอกโพสต์หรือแปลานะครับ เมื่อประมาณ เดือนกรกฎาคมนี้ครับ มันเป็นการดูใหญ่ในหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ ในรูปนั้นเศรษฐกิจอเมริกันคนหนึ่ง วอเรนท บัฟเฟต เขาบริจาคเงินเข้ามูลนิธิบิวเกต เป็นมูลค่าประมาณ ๑.๒ ล้านล้านบาท เขาก็ชอบเงินนี้ให้ แต่ในขณะที่เดียวกันการดูในรูปนั้นก็วาดรูปอีกคนหนึ่งแบกถุงเงินหนีนะครับ แล้วเขียนว่า ๗.๓ Billion baht กระสอบเงินนี้ ๗.๓ Billion baht แล้วก็ใส่ดาวเทียมไว้อยู่บนหัวนี้ ก็คือหนีภาษี อันนี้คือภาพล้อถึงว่า ในบ้านเราคนที่มันเป็นเศรษฐกิจไม่รู้จักคำว่าเพียงพอ เพราะฉะนั้นถ้าหากว่ามีภาษีมรดกขึ้นมาก็เป็นสิ่งที่ เตือนใจคนว่า ท่านจะรำรวยก็รำรวยแบบเพียงพอ จะเป็นนายทุนก็เป็นนายทุนแบบเพียงพอ ไม่ใช่เป็น นายทุนแบบกอบโกยผลประโยชน์ส่วนตน เพราะว่าสังคมอยู่ไม่ได้ ตัวเองก็อยู่ไม่ได้ครับ เพราะฉะนั้นผมจึง ยินดีเป็นอย่างยิ่งที่ท่านวิชาได้พูดถึงเรื่องนี้ นี่เป็นเหตุจริงใจให้ผม กระตุ้นให้ผมพูดเรื่องนี้ ก็ขอฝากเป็น ประเด็นข้อสังเกต ถ้าท่านวิชาหรือท่านหมอชัชวาลจะกรุณาจับตัวนี้หาทางที่จะใส่ไว้ในรัฐธรรมนูญให้มัน นุ่มนวล ผมขอประธานอนุญาต ต้องใช้คำว่านุ่มนวล แล้วอย่าให้คนตกใจ ผมทราบเรียนได้เลยว่าถ้าเก็บ ภาษีของมรดกในวงเงินตั้งแต่ ๑,๐๐๐ ล้านบาทขึ้นไป ๙๙.๙ ของประชากรไทยจะไม่มีใครเดือดร้อน เพราะภาษีมรดก ขอขอบคุณครับ

ประธาน : ท่านอาจารย์เกริกเกียรติมันใจนะครับว่าจะไม่มีเศรษฐกิจคนไหนหนีรอดไปได้

ศาสตราจารย์เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสวีธรรม : ผมเชื่อมั่น ถ้าทรัพย์สินสมบัติเขาอยู่ใน

เมืองไทยนะครับ

ประธาน : ขอเชิญท่านสุพจน์ครับ

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ : ขอขอบคุณครับท่านประธาน ผม สุพจน์ ไข่มุกด์ ท่านประธานครับ

ผมมีข้อสังเกตอยู่ ๒ - ๓ ประการนะครับ ผมอยู่กรอบ ๑ นะครับ ก็ขอถือโอกาสนี้ชี้แจงบางประการ

ข้อคิดเห็นนะครับ เป็นข้อสังเกตผมแล้วกัน อย่าถือว่าเป็นข้อคัดค้านหรือว่าไม่เห็นด้วยนะครับ

อันแรกคือเรื่องหน้าที่ของชนชาวไทย ซึ่งผมถือว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องที่ค่อนข้างจะสำคัญ แล้วก็ เป็นเรื่องที่ว่ารัฐธรรมนูญไทยเราไม่ค่อยให้ความสำคัญเท่าที่ควร ผมว่ารัฐธรรมนูญไทยควรจะ บัญญัติไว้ แล้วก็แบ่งไว้ให้ชัดเจนว่าหน้าที่ของชนชาวไทยมีอะไรบ้าง เพราะที่ผ่านมา รัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ เพียงแต่ว่าเขียนแล้วก็ปะปนเต็มไปหมดเลย ไม่ได้แบ่งแยกเป็นหัวข้อ ที่กรอบ ๑ ผมก็เลยแบ่งไปเป็นหัวข้อ

คณะกรรมการการยกเว้นรัฐธรรมนูญ
วันอังคารที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

ตุลาการณ ๒๒/๒

ที่ชัดเจนว่าหน้าที่ของชนชาวไทยมันมีต่อครอบครัว ต่อสังคม ต่อชุมชน ต่อรัฐ มีอะไรบ้างนะครับ แล้วก็อันนี้ ก็คงยังจะต้องไปคุยกันอีกรอบหนึ่งนะครับ และผมก็ยังยืนยันว่าอาจจะมีเหตุจำเป็นในรัฐธรรมนูญไทยที่จำเป็นต้องเขียน เพราะว่าเราอาจจะไปคิดถึงว่ารัฐธรรมนูญต่างประเทศของฝรั่งเศส ของเยอรมัน ไม่เห็นเขาเขียนเลย นั่นของเขาฝรั่งเศส ของเยอรมัน ของ Anglo-Saxon ของตะวันตกนะครับ เรายังไม่ถึงก้าวขั้นนั้น เราจำเป็นต้องใส่ไว้ให้สำนึกว่าหน้าที่มันมีอะไรบ้างของปวงชนชาวไทย เพราะว่าปัจจุบันนี้สิทธิเสรีภาพของชนชาวไทยมันขยายไปมากมาย แต่ว่าหน้าที่เขาไม่ค่อยสำเนียง ไม่ค่อยถนัด ผมก็เห็นว่ามันควรจะมีไว้ในรัฐธรรมนูญเขียนว่า เขามีหน้าที่อะไรบ้างนอกจากสิทธิเสรีภาพต่าง ๆ ที่ว่ามันกระจายออกไปมากมาย

คณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนูญ
วันอังคารที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

วិถนา ๒๓/๑

ข้อสังเกตอันที่ ๒ คือเรื่องของโทษประหาร โทษประหารนี้ผมก็อยากจะสนับสนุนความเห็นของท่านสทศศรีที่ว่า โทษประหารนี้ผมว่าอาจจะจำเป็นที่ต้องใส่ไว้ในรัฐธรรมนูญ เพราะอะไร แต่มีข้อแม้ว่า เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจะต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสุจริตใจ แล้วก็จับกุมคนที่กระทำผิดโดยแท้จริง ไม่ใช่จับแพะ และในบางกรณีอาจจะมีความจำเป็นในกรณีที่จับมือปืนร้อยศพ มาตกรต่อเนือง หรือว่ามาตกรที่ฆ่าบิดา มารดาด้วยความโหดร้ายทารุณ พวกนี้ Gene ไม่ดี แล้วจะเก็บไว้ทำไม Gene ไม่ดี ฆ่าตัดตอนได้ ฆ่าไปเลยครับ Gene ไม่ดี แล้วเราจะเก็บไว้ให้เปลืองงบประมาณทำไม เปลืองที่ด้วย คนที่เขาทำคุณงามความดีบางคนยังหาที่จะชุกหัวนอนไม่ได้เลย แต่ว่าคนที่กระทำความผิดแบบนี้เรายังเลี้ยงเขาทำไมครับ และคำว่า ศักดิ์ศรีของมนุษย์ คนพวกนี้เขาใช้กันใหม่ครับ ศักดิ์ศรีของมนุษย์ เขาไม่เคยคิดเลย เขาเป็นมือปืนรับจ้างฆ่าร้อยศพ เขาไม่เคยคิดว่าศักดิ์ศรีของมนุษย์อยู่ที่ไหน แล้วใครเป็นคนพิจารณาตัดสินโทษประหารชีวิต ศาลฎีกาครับ ศาลฎีกาท่านเป็นผู้ตัดสินประหารชีวิตครับ ท่านก็ตัดสินให้จำคุกตลอดชีวิตได้ แต่ว่าตัดสินประหารชีวิตก็ทำได้ อันนี้ข้อสังเกตอันที่ ๒ และในทางปฏิบัตินักโทษที่เราประหารเหล่านี้เป็นร้อย ๆ คน แต่นี้ก็ไม่ได้ประหารเลย ก็อยู่ในคุก ก็กินงบประมาณ กินภาษีอากรของเราไปวันหนึ่ง ๆ ทุกวันโดยไม่ได้ทำอะไรให้เกิดประโยชน์แก่สังคมเลย แล้วก็รอกฎกาอยู่ แล้วจริง ๆ แล้วในกติกาลากระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองเขาก็ไม่ได้ห้ามว่าห้ามประหารชีวิต แต่เขามีข้อแม้ว่าจะต้องมีการอุทธรณ์ต่อไปอีกชั้นหนึ่งก็คือการฎีกาตนเอง ซึ่งเราก็มีอยู่ เพราะฉะนั้นผมว่าคำว่า การประหารชีวิตในรัฐธรรมนูญน่าจะเก็บไว้ก่อน อย่างน้อยก็เป็นยันกันสุนัขไว้ เพราะว่าถ้าไม่มีไว้สุนัขก็คงจะเห่นพล่านเต็มไปหมดเลย

ข้อสังเกตประการที่ ๓ คือเรื่องการออกเสียงเลือกตั้งในต่างประเทศ ผมเห็นว่าชนชาวไทยไม่ว่าอยู่ในต่างประเทศหรือว่าในประเทศเขาก็น่าจะมีสิทธิจะไปลงเลือกตั้ง แล้วก็ควรจะเป็นหน้าที่ด้วย เพราะว่าคนไทยที่อยู่ในต่างประเทศไม่ได้อยู่ถาวรทุกคน บางคนก็ไปทำงานชั่วคราว แล้วเขาก็มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย แล้วก็ไปทำงานต่างประเทศก็หลายแห่ง กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ และในองค์การต่างประเทศต่าง ๆ เพราะฉะนั้นสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ผมว่ายังมีความจำเป็นที่จะต้องให้คนเขาเหล่านั้นใช้สิทธิในการที่จะไปออกเสียงเลือกตั้ง ออกเสียงลงประชามติ อย่างไรก็ตามเราอาจจะให้สิทธิเฉพาะบุคคลที่เสียภาษีให้รัฐ เพราะว่าก็มีหลายคนที่ว่าต้องการใช้สิทธิในการเลือกตั้ง ออกเสียงประชามติ แต่ว่าไม่เคยเสียภาษีให้รัฐเลย เพราะฉะนั้นเราอาจจะมีการกำหนดว่า คนที่จะใช้สิทธิเลือกตั้งในต่างประเทศได้จะต้องเป็นคนเสียภาษีให้รัฐเท่านั้น อย่างน้อยที่สุดเขาก็ได้บริจาคหรือว่าได้ก่อเกื้อให้แก่สังคมไทยบ้าง ให้แก่รัฐบ้าง เราก็ควรจะตอบแทนให้เขาได้ใช้สิทธิ ส่วนคนที่ไม่ได้อยู่ต่างประเทศถาวร หรือว่าไม่เคยเสียภาษีอากรให้รัฐเลย เราก็อาจจะไม่ให้สิทธิเขาก็ได้นะครับ

คณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนุญ
วันอังคารที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

วีณา ๒๓/๒

ข้อสังเกตประการสุดท้าย ท่านประธานที่เคารพครับ ก็มีกรรมการบางท่าน ท่านไม่เห็นด้วยกับโทษประหาร ท่านอ้างเหตุรุนแรงต่าง ๆ นานา แต่ที่ท่านจะกระทำทารุณโหดร้ายในการตัดสินและตอน กรรมการบางท่าน ท่านกรุณาพิจารณาด้วยนะครับ ขอขอบคุณครับ

ประธาน : รู้สึกว่าขณะนี้ท่านสุพจน์พูดอะไรवादเสียวทุกที และท่านเองยังไม่ปรองดองกับท่านวิชา ต่อไปท่านศรียาชาครับ

- ๒๔/๑

คณะกรรมการการยกเว้นรัฐธรรมนูญ

หัตถ์กาญจน์ ๒๔/๑

วันอังคารที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

รองศาสตราจารย์ศรีราชา เจริญพานิช : กราบขอบพระคุณท่านประธานครับ ผม ศรีราชา เจริญพานิช กรรมการการยกเว้นรัฐธรรมนูญ ขออนุญาตเดิมของท่านสุพจน์นิดได้ไหมครับ คือคนที่ เสียภาษีให้กับประเทศก็ควรจะมีสิทธิลงคะแนนได้ อีกอันหนึ่งคนที่นำเงินเข้าประเทศก็น่าจะมีสิทธิที่จะ ลงคะแนนได้เหมือน จะได้ไม่ขาดทุน เพราะไม่อย่างนั้นเราต้องเสียค่าใช้จ่ายสูงในการที่จะให้สิทธิเขา เพราะฉะนั้นมันควรจะต้องมีค่าธรรมเนียมในการลงเสียงหรือออกเสียงนะครับ ซึ่งเป็นประกันขั้นต่ำที่เมื่อ เวลาเราให้โอกาสเขาแล้วรัฐก็ได้ไม่ขาดทุนนะครับ คนไทยที่อยู่ในประเทศที่เสียภาษีโดยตรงแล้วเป็นคน ออกค่าใช้จ่ายอันนี้จะได้ไม่ขาดทุนครับ ผมขออนุญาตเริ่ม

ประการแรก ก็คือเรื่องของการศึกษา ที่จริงผมยังไม่แน่ใจ เพราะว่าผมได้ไปประชุมร่วมกับ ทางสภาการศึกษา ทางสภาการศึกษาทราบว่าจะมีส่งความคิดเห็นมาที่คณะกรรมการการยกเว้นโดยตรง โดยที่ท่านรัฐมนตรีเข้ามา ซึ่งข้อแตกต่างจากเดิมนั้นผมคงจะไม่ Debate เรื่อง ๑๒ ปี หรือ ๙ ปี อะไรนะครับ คงไม่นั่น คือถ้าเมื่อรัฐมีปัญหา มีเงิน Finance ได้ผมก็ไม่ขัดข้องนะครับ แต่สิ่งหนึ่งที่น่าจะเปลี่ยนไป ถ้าเมื่อผมจำไม่ผิดนะครับ ก็คือเรื่องคำว่า ไม่เก็บค่าใช้จ่าย จะถูกตัดออกไป แต่จะเปลี่ยนเป็น Wording อื่น เช่น จะจัดโดยมีคุณภาพและเสมอภาค และก็ให้เกิดความเป็นธรรมอะไรทำนองนี้นะครับ ซึ่งทาง สภาการศึกษาจะได้ส่งตัวข้อเสนอในช่วงนี้มายังคณะกรรมการการยกเว้นอีกทีนะครับ นั้นประการที่ ๑

ประการที่ ๒ ผมอยากจะกราบเรียนนะครับว่า ปัญหาของเรื่องสิทธิตามรัฐธรรมนูญ ไม่ว่าจะ เป็นสิทธิในเรื่องเกี่ยวกับการที่จะได้รับการศึกษาหรือว่าได้รับการดูแลรักษาพยาบาล ผมอยาก จะให้รัฐธรรมนูญฉบับนี้เขียนให้ชัดขึ้นกว่าเดิมตรงที่ว่า คนที่เป็นคนต่างด้าวที่เข้ามา ไม่ว่าจะถูกต้องตาม กฎหมายหรือว่าจะเข้ามาโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมายนี้นะครับ สิทธิต่าง ๆ เหล่านี้เขาจะมีตามรัฐธรรมนูญ ของเราหรือไม่ครับ เพราะว่าตรงนี้จะ เป็นข้อที่ถกเถียงกันในอนาคตว่า คนที่อยู่ในประเทศพม่าวันดีคืนดี ก็เข้ามาแล้วก็มารักษาในโรงพยาบาลตามชายแดนของเรานี้ก็ไม่น้อยเหมือนกันนะครับ หรือคนที่เข้าเมือง โดยผิดกฎหมายแล้วก็มาทำงานในประเทศของเรา ในที่ต่าง ๆ ซึ่งตอนนี้เข้าใจว่ามีเป็นล้านคนนะครับ แล้ว ก็งบประมาณส่วนนี้นะครับเราจะต้องไปเจือจานคนเหล่านี้บ้างหรือเปล่า ผมอยากให้เกิดความชัดเจนใน ตัวบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญเพื่อที่จะได้การันตีว่า คำว่า การให้หลักประกันสิทธิเสรีภาพมั่นคงถึงคน ต่างด้าวที่อยู่ในดินแดนไทยเพียงใดหรือไม่ ส่วนเรื่องหน้าที่เราคงต้องรับอยู่แล้วนะครับ ในเรื่องหน้าที่ ก็ต้องคงเป็นคนไทยโดยเฉพาะนะครับ ซึ่งอันนี้ผมคิดว่าในบทบัญญัติที่เขียนตอนล่างสุดในการที่เราไปเข้า Workshop ผมว่าตรงนี้จะต้องมีความชัดเจนนะครับ

ประการที่ ๓ ที่ผมอยากจะเห็นด้วยกับท่านอาจารย์เกริกเกียรติ นะครับ ขออนุญาตที่ เอ่ยนามท่าน ก็คือเรื่องภาษีมรดกนี้นะครับ คือก็อยู่ในใจมานานแล้ว ผมคิดว่าเขียนไว้ก็ดีแต่โอกาสผ่านนี้ ผมไม่ทราบว่า จะมีเพียงใด เพราะว่าสิ่งที่น่าจะทำได้เร็วที่สุดคือตอนช่วงสภานิติบัญญัติแห่งชาติมีโอกาส

คณะกรรมการการยกเว้นรัฐธรรมนูญ
วันอังคารที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

หทัยกาญจน์ ๒๔/๒

เป็นไปได้บ้าง แต่ถ้าเมื่อเป็นเรื่องของการเลือกตั้งทั่วไปแล้วผมคิดว่ามันคงจะผ่านยากเต็มประดา เพราะว่า
คนที่เข้ามาก็คือจะเป็นนายทุนกันเป็นส่วนใหญ่ ใครก็คงจะไม่ทูปหม้อข้าวตัวเองนะครับ

ประการที่ ๔ ที่ผมอยากให้เห็นแล้วไม่ทราบว่ามันได้มีหรือยังนะครับ หลักการนอกจาก
ภาษีมรดกนะครับ ผมยังอยากจะให้มันหลักการ คือเก็บภาษีที่ดิน โดยเฉพาะอัตราก้าวหน้าของคนที่ไม่ได้ทำ
ประโยชน์ ซึ่งมันจะทำให้มีการผลักดัน ทำให้ราคาที่ดินมันกระจายออกไป แล้วประชาชนก็อาจจะได้มีส่วน
ในการที่จะมีที่ดินมากขึ้นนะครับในการที่จะมาจัดให้แก่ประชาชน เพียงแต่ว่าเรื่องที่จะทำตรงนี้ต้องมีการ
วางแผนล่วงหน้าที่ดี ต้องถ่ายภาพทางอากาศเสียก่อน เพื่อจะดูว่าที่ดินแปลงไหนบ้างทำประโยชน์หรือ
ไม่ทำประโยชน์ แล้วถึงจะออกกฎหมาย

คณะกรรมการการยกเว้นรัฐธรรมนูญ

อุทัยวรรณ ๒๕/๑

วันอังคารที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

เพราะถ้าเมื่อไปประกาศนโยบายแล้วออกกฎหมายทันที ท่านก็จะไม่ได้อะไร เพราะจะไปทำอะไรต่ออะไร ไปปลูกกล้วย ไปทำอะไรนิด ๆ หน่อย ๆ เพื่อจะอ้างว่าได้ทำประโยชน์แล้ว แต่ในเฉพาะที่ดินนี้มีอีกเป็นจำนวนมากที่ล้อมรั้วลวดหนามไว้เฉย ๆ หรือปกรั้วไม้ลาลองไว้เฉย ๆ โดยที่จับจองไว้ และไม่ได้ใช้ประโยชน์อะไรเลย ผมว่าที่ดินอย่างนี้มันน่าจะต้องการกระจาย เพราะว่าเวลานี้ปัญหามันเรา สิ่งที่เป็นปัญหามากที่สุดคือปัญหาเรื่องการจัดที่ดินเพื่อการทำกิน ซึ่งมันก็มีระบบซึ่งไม่อยู่ตัว มันไม่อยู่ตัวตรงที่ว่า เมื่อเวลาเราจะจัด ประชาชนได้รับไป แล้วประชาชนเหล่านั้นก็ขายต่อ เอาเงินแล้วก็ไปจัดลูกใหม่ มันเป็นวงจรที่มันเกิดขึ้น แล้วมันก็ไม่จบสิ้น ตรงนี้ผมอยากให้มองเกี่ยวกับอีกอันหนึ่งที่ผมคิดว่าในเรื่องของนโยบายให้หลักประกันเรื่องสิ่งแวดล้อม ผมอยากจะผนวก เราเอาเรื่องผังเมืองไปด้วย ผมอยากให้มีการขีดผังเมืองให้ชัด ว่าต่อไปนี่ตรงนี้เป็นโซนที่เป็นสาธารณประโยชน์อย่างแท้จริง เป็นโซนของป่าไม้ เป็นโซนของที่ดินของรัฐ แล้วก็ไม่มีมีการออกโฉนดหรือเอกสารสิทธิใด ๆ ในที่ดินโซนเหล่านี้ ซึ่งถือว่าเป็นที่ดินที่ใช้เพื่อประโยชน์สาธารณะร่วมกันหมด เพราะฉะนั้นจะต้องเป็นเรื่องที่ชัดเจนในส่วนนี้ แล้วก็จะต้องมีการกำหนดให้ทำ เพราะมีฉะนั้นแล้วบ้านเมืองเรา ผมว่าต่อไปในอนาคต ๕ ปี ๑๐ ปี ๒๐ ปี มันจะละเทะเวลานี้มันก็แยกอยู่แล้ว แต่ขออย่าให้มันแยกไปกว่านี้เลย ตรงที่ว่ามองไปก็ไม่เจอสิ่งที่มีมันสวยสดงดงาม มันไม่มีการดูแลในเรื่องเกี่ยวกับผังเมือง ดูแลในเรื่องเกี่ยวกับทัศนียภาพ ไม่มีการวางแผน วางระบบ ซึ่งตรงนี้ผมว่าเป็นห่วง เมืองไทยเราจะต้องอยู่กันอย่างน้อยก็อีกระยะหนึ่ง แล้วก็ลูกหลานเราควรจะต้องมีสิทธิที่จะอยู่ในสิ่งแวดล้อมดี อยู่ในสภาพที่ดี แต่เรายังไม่ได้ทำอะไรในสิ่งเหล่านี้ไว้ให้ปรากฏเป็นรูปธรรมแก่คนรุ่นหลังเลย เพราะฉะนั้นผมเองผมอยากที่จะพูดถึงเรื่องผังเมือง ที่จะต้องมีบทบาทปฏิบัติอะไรสักอย่างหนึ่งที่มีความชัดเจน

แล้วสุดท้ายที่ผมอยากจะกราบเรียนก็คือว่า ผมยังอยากจะให้มีระบบที่ต่างประเทศเขาทำกันในระบบหนึ่ง ซึ่งผมจำชื่อไม่ได้ แต่หมายความว่า เป็นระบบของการที่เมื่อเราวางผังเมืองเสร็จแล้ว คนจะให้ประโยชน์จากที่ดินนอกเหนือจากที่เรากำหนดไม่ได้ แต่กรณีที่มีการวางผังเมืองเช่นนั้นเป็นโทษแก่ประชาชนที่อยู่ใน Zoning เช่นนั้น เช่น Zoning เกษตรกรรม ในเมื่อเราอยากจะให้มันมีพื้นที่สีเขียว สิ่งหนึ่งที่น่าจะนำมาแล้วเป็นการทดแทนได้ ก็คือว่ารัฐจะต้องจัดทดแทนในเรื่องของการที่จะต้องให้เงินชดเชยในส่วนที่เขาไม่สามารถขายที่ดินได้ ในขณะที่คนอื่นขายได้ อย่างเช่นประมาณไร่ละ ๑,๐๐๐ บาทต่อปี อย่างนี้ครับ ก็จะช่วยให้เกษตรกรเหล่านั้นสามารถที่จะอยู่ได้ในระดับหนึ่ง อย่างนี้เป็นต้น แล้วเราจะสามารถมีพื้นที่ที่เราอยากจะสงวนไว้ แล้วก็สุดท้ายอีกทีก็คือว่า ผมคิดว่าในผังเมืองจะต้องพูดเลยว่าต่อไปนี่โรงงานที่ไม่ใช่กิ่งทางด้านเกษตรกรรมแล้ว เป็นโรงงานในเชิงการผลิต มีเครื่องจักร มีเครื่องยนต์ ห้ามไปอยู่นอกโซน หรือต้องอยู่ในเขตของนิคมอุตสาหกรรมเท่านั้น จึงจะทำให้มันสามารถที่จะดูแลรักษาสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เอาไว้ได้ ซึ่งเอาไว้ให้เป็นมรดกแก่ลูกหลาน ขอบพระคุณครับ

คณะกรรมการการยกย่องรัฐธรรมนุญ
วันอังคารที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

อุทัยวรรณ ๒๕/๒

ประธาน : ท่านพิสิฐ ศรี

นายพิสิฐ ลีอักษร : ขอบพระคุณครับ ท่านประธานที่เคารพ ผม นายพิสิฐ ลีอักษร
ผมอยากจะยกประเด็นเพื่อจะไม่ให้เสียเวลา ก็จะกล่าวสั้น ๆ ๘ - ๙ ประเด็นด้วยกันครับ

ประการที่ ๑ ในเรื่องเกี่ยวกับรัฐสวัสดิการ เรื่องของการที่จะให้รัฐนี้ดูแลคนชรา อันนี้
ผมเห็นด้วย แต่ขณะเดียวกันผมก็ไม่อยากให้ประเทศไทยนี้กลายเป็นประเทศที่มีแต่คนแบมือขอให้รัฐช่วย
อยู่ฝ่ายเดียว โดยไม่ได้มีการดูแลตัวเอง หรือเตรียมตัวแต่เนิ่น ๆ เพราะฉะนั้นสิ่งที่ควรจะต้องดำเนินการก็คือ
ต้องส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนคนไทยได้มีนิสัยการออม รู้จักการออกแต่เนิ่น ๆ ซึ่งเป็นหลักปฏิบัติ
โดยทั่วไป ในประเทศต่าง ๆ ในโลกทุกวันนี้ ประเทศต่างๆ ก็จะมีการบังคับให้ประชาชนต้องมีการออม ——

คณะกรรมการการยกเว้นรัฐธรรมนูญ

กฤษฎีกา ๒๖/๑

วันอังคารที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

อย่างกรณีของเทมาเล็ก ประเทศเพื่อนบ้านเราที่นำเงินมาลงทุนในประเทศไทย จริง ๆ ก็เป็นเงินจากคนสิงคโปร์ที่มีการออม ที่ถูกบังคับให้ออมโดยเข้ากองทุนที่เรียกกันว่า CPF เพราะฉะนั้นในกรณีของประเทศไทยของเราอนาคตนี้จะมีคนชรามากขึ้น ๆ เป็นสัดส่วนกับประชากร เพราะฉะนั้นเรื่องของการส่งเสริมให้มีการออมโดยการบังคับนี้จึงเป็นเรื่องจำเป็น เพราะทุกวันนี้เวลาที่มีการพูดเรื่องนี้ที่ไรก็จะมี การโยนกลองกันระหว่างนายจ้างกับลูกจ้าง ลูกจ้างก็ต้องให้นายจ้างเป็นคนจ่ายฝ่ายเดียว ขณะเดียวกัน นายจ้างก็จะให้ลูกจ้างและรัฐบาลนี้จ่ายด้วย ระบบประกันสังคมที่มีอยู่ก็มีไม่เพียงพอ เพราะฉะนั้นขณะนี้ จริง ๆ ก็มีเรื่องของกฎหมายที่มีการเตรียมการมาช้านาน แต่ก็ยังไม่เป็นผล ก็คือเรื่องของ พ.ร.บ. เกี่ยวกับ บำเหน็จ บำนาญแห่งชาติ ซึ่งประเด็นนี้ผมคิดว่าในโอกาสที่มีการพูดเรื่องนี้ในรัฐธรรมนูญก็น่าจะมีการเขียนให้ชัดว่าเราคงไม่ประสงค์จะให้ประเทศไทยนี้เป็นดินแดนที่มีแต่รัฐแบกแต่ฝ่ายเดียว อย่างน้อยต้องเตรียมให้ ประชาชนต้องมีการออม แล้วก็ให้มีการบังคับการออมเพื่อชราภาพด้วย อันนี้ประการที่ ๑

ประการต่อมาครับ ผมเห็นด้วยกับที่ท่านประธานอนุกรรมการ ชุด ๑ ได้มีการพูดถึงเรื่อง ของข้อมูลส่วนบุคคล อันนี้เป็นแนวโน้มของประเทศที่มีการพิทักษ์สิทธิเสรีภาพของประชาชนโดยทั่วไป ที่จะมีการปกป้อง ดูแลข้อมูลของประชาชนไม่ให้ตกเป็นเครื่องมือทางด้านของการพาณิชย์ ข้อมูลเหล่านี้ เป็นข้อมูลที่เอาไปใช้ประโยชน์ เอาไปค้าขายได้ เพราะฉะนั้นมีการออกกฎหมายมาหลายประเทศด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นในอังกฤษ ในสหรัฐอเมริกา ในยุโรป ที่ห้ามมีการนำข้อมูลนี้ไปใช้ประโยชน์โดยที่เจ้าของข้อมูล ไม่ได้เห็นชอบด้วย จริง ๆ กฎหมายบ้านเราก็มีเรื่องนี้ออกมาแล้วบ้าง เช่น เรื่องของกฎหมายเกี่ยวกับ Credit Bureau ใครก็ตามที่มีการไปใช้บัตรเครดิต ขณะนี้ชื่อของท่านไปปรากฏอยู่ในหน่วยงานที่ดูแล เรื่องพวกนี้ และหน่วยงานเหล่านี้ก็นำข้อมูลนี้ไปให้กับเจ้าหน้าที่ ไปให้กับธนาคาร หรือว่าผู้ที่ออกบัตรใหม่ ได้ตรวจสอบว่าประวัติการใช้บัตรเครดิตของท่านนี้มีความเสียหายบ้างหรือไม่ เป็นต้น เพราะฉะนั้นจึงมี ความจำเป็นในเรื่องนี้ แต่ผมยังเห็นว่าสิ่งที่ท่านนำเสนอที่ยังขาดเรื่องของการออกกฎหมายเฉพาะเพื่อดูแล เรื่องนี้ แทนที่จะพูดแต่เป็นหลักสิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองอย่างเดียวนะครับ

ประการต่อมาครับ ในมาตรา ๓๐ และมาตรา ๔๗ เราได้มีการพูดถึงเรื่องของการที่ จะให้ประชาชนได้สังกัดพรรคการเมือง มีการทำกิจกรรมการเมือง เหล่านี้เป็นต้น แต่ปัญหาข้อหนึ่งที่มี ปรากฏนี้ก็คือว่าคนที่สังกัดพรรคการเมืองมักจะถูกกีดกันโดยกฎหมายหลาย ๆ ที่ หลาย ๆ ประเทศ หลาย ๆ แห่ง เพราะฉะนั้นจะมีทางไหนใหม่ที่จะดูแลให้ผู้ที่สังกัดพรรคการเมืองนี้ไม่ได้เสียสิทธิ เว้นเสียว่า มีความจำเป็นต้องจำกัดสิทธิ เช่น ถ้าไปเป็น กกต. นี้ก็สมควรจะต้องสังกัดพรรคการเมือง เป็นต้น แต่ก่อนเป็นควรจะต้องมีเวลาเท่าไรที่ต้องไม่สังกัดพรรค แต่ถ้าเกิดเขาสังกัดพรรคการเมืองอยู่ แล้วก็ไป จำกัดสิทธิต่าง ๆ ที่ไม่น่าจะจำกัด อันนี้ก็ไม่น่าจะเป็นการส่งเสริมระบอบประชาธิปไตยนะครับ

คณะกรรมการการยกเว้นรัฐธรรมนุญ
วันอังคารที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

กุลณี ๒๖/๒

เรื่องของการเลือกตั้งต่างประเทศนี้เราเสียเงินเยอะมาก เข้าใจว่าเป็นหลัก ๒,๐๐๐ ล้านบาท แต่ว่ามีผู้มาเลือกตั้งเพียงไม่กี่ ๑๐,๐๐๐ คน ๒๐,๐๐๐ คน เพราะฉะนั้นในคราวนี้เราคงต้องมีหนทางที่จะเลิกในเรื่องนี้ เพราะว่ามันเป็นการดำเนินการที่ไม่คุ้มค่าใช้จ่าย ขณะเดียวกันผมก็เห็นว่าประชาชนคนไทยที่อยู่ต่างประเทศเขาก็ควรจะได้รับ การคุ้มครองในรัฐธรรมนูญฉบับนี้เช่นกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าเกิดเขาตกทุกข์ได้ยาก เกิดมีปัญหาอะไรขึ้นมา น่าจะเขียนเป็นสิทธิให้เขาที่จะได้รับการคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญฉบับนี้ด้วยนะครับ

ประการต่อมาครับ ในเรื่องของการศึกษา ได้มีการถกเถียงกันว่าจะเป็นที่ปีดี จะเป็น ๙ ปี ๑๒ ปี หรือ ๑๔ ปี หรือจะเป็นมากกว่านั้นก็แล้วแต่ ผมยังไม่ค่อยมั่นใจในเรื่องของปี ผมคิดว่าสิ่งที่ควรจะเขียนให้ชัดนี้เราคงอยากเห็นประชาชนคนไทยมีพื้นฐานการศึกษาที่อย่างน้อยจบมัธยมศึกษา ซึ่งประเทศเพื่อนบ้านของเรารอบ ๆ ทางฝั่งตะวันออก เราก็ทราบดีว่าได้มีการส่งเสริมการศึกษาในระดับนี้กันทั้งนั้น เพราะฉะนั้นแทนที่จะเขียนเป็น ปี จะเขียนเป็น ระดับมัธยมศึกษา จะเพียงพอหรือไม่

แล้วก็ในเรื่องของการศึกษาวิทยาศาสตร์ หลายคนได้อภิปรายให้เติมคำว่า นวัตกรรม เข้าไป ซึ่งผมเห็นด้วยครับ

คณะกรรมการสิทธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ
วันอังคารที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

พรเทพ ๒๗/๑

แต่ว่าอีกประการหนึ่งที่ได้มีการเสนอแนะกันในหมู่ของนักวิทยาศาสตร์นี้ก็คือว่า คุณจะต้องมีการออกกฎหมายส่งเสริมการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้ชัดเจน ซึ่งตรงนี้ก็คิดว่ายังขาดไปนะครับ

ในเรื่องของสิ่งแวดล้อม ในมาตรา ๕๙ ได้มีการเขียนกันไว้เมื่อ ๑๐ ปีที่แล้ว แต่ผมว่าที่เขียนไว้ยังไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริงในปัจจุบันที่วงการสิ่งแวดล้อมโลกในขณะนี้ ได้สนใจในเรื่องของภาวะเรือนกระจกนะครับ เพราะฉะนั้นถ้าหากรัฐธรรมนูญฉบับนี้จะเขียนให้มันทันสมัย ก็ควรจะต้องมีการบรรจุประเด็นเกี่ยวกับเรื่องของภาวะโลกร้อนเข้าไปด้วยนะครับ

ประการต่อมาในเรื่องของการแทรกแซงสื่อครับ ผมเห็นว่าแนวทางอันหนึ่งที่มีการแทรกแซงสื่อที่เกิดขึ้นแล้วนี้ ก็คือว่าผู้มีอำนาจรัฐนี้ไม่ใช่คนของรัฐ ไม่ได้ใช้หน่วยงานของรัฐ แต่ใช้บุคคลอื่นในการเข้าไปแทรกแซงสื่อ เช่น เรื่องของการใช้วิธีการระงับการโฆษณา หรือใช้คนของบริษัทเอกชนเข้าไปดำเนินการแทน เป็นต้น เพราะฉะนั้นตรงนี้ผมคิดว่าเรื่องของการแทรกแซงสื่อน่าจะเขียนให้กว้างนะครับ นอกจากการใช้คนของรัฐแล้ว หากใช้วิธีการอื่นใด บุคคลอื่นใดก็น่าจะต้องเข้าข่ายแทรกแซงได้เช่นกัน แล้วควรหรือไม่ที่จะมีการเขียนบทลงโทษไว้ เพราะกรณีที่เกิดขึ้นแล้วไม่ว่าจะเป็นเรื่องของ ไอทีวี เรื่องของ บางกอกโพสต์ นักข่าวที่ถูกกักขังแก้งั้นนะครับ ก็ปรากฏว่าไม่ได้มีการเอาผิดแต่ประการใดได้ เพราะว่าเราไม่มีการเขียนบทลงโทษไว้ เพราะฉะนั้นผมไม่แน่ใจว่าในแง่ของการปกป้องสื่อมวลชนนี้ เราจะต้องเขียนข้อนี้ให้ชัดเจนมากกว่านี้หรือไม่ในการเขียนบทกำหนดโทษของผู้ที่แทรกแซงสื่อโดยจงใจนะครับ

สุดท้ายในเรื่องของการกำหนดแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐนั้นนะครับ ที่จริงในรัฐธรรมนูญฉบับที่แล้วได้มีการเขียนในเรื่องของการคุ้มครองผู้บริโภค แต่ก็ปรากฏว่ารัฐก็ไม่ได้ดำเนินการที่เป็นรูปธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของการจัดตั้งองค์กรอิสระที่จะมาดูแลในเรื่องนี้ ผมคิดว่าในคราวนี้เราควรจะต้องเขียนให้ชัดเจนขึ้นที่จะให้ประชาชนผู้บริโภคนี้ได้รับการคุ้มครอง แต่ขณะเดียวกันผมก็ไม่ประสงค์ที่จะให้ส่งเสริมให้เกิดลัทธิบริโภคนิยมขึ้นมาครับ ตรงนี้ก็คงต้องเขียนให้ชัดว่า เรายังต้องมีการส่งเสริมให้ประชาชนรู้จักการดำเนินชีวิตในแนวของเศรษฐกิจพอเพียงตามไปด้วยครับ ผมขออนุญาตเรียนเสนอแต่เพียงเท่านี้ครับ ขอขอบคุณครับ

ประธาน : ผมขออีก ๒ ท่านเท่านั้นนะครับ แล้วก็จะเลิกประชุมครับ ไม่อย่างนั้นประเด็นคำเกินไปท่านกลับบ้านลำบาก ขออีก ๒ ท่าน คือท่านกาญจนาภรณ์ แล้วก็ท่านอาจารย์เกริกเกียรติ วันนี้ ๓ รอบเลยนะครับ ขอเชิญครับ

นางกาญจนาภรณ์ ลีวิโรจน์ : ขอบพระคุณคะท่านประธาน ดิฉัน กาญจนาภรณ์ ลีวิโรจน์ นะคะ ดิฉันใคร่ขอเสนอความเห็นเกี่ยวกับเรื่องสิทธิเสรีภาพ หน้าที่ แล้วก็แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

คณะกรรมการการยกเว้นรัฐธรรมนูญ
วันอังคารที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

พรเทพ ๒๗/๒

สัก ๒ - ๓ ประเด็นนะคะ เท่าที่ดิฉันดูจากข้อมูลที่ท่านอนุกรรมการนำเสนอมา ดิฉันอยากจะเสนอเพิ่มเติมในประเด็นในส่วนที่เกี่ยวกับหน้าที่กับแนวนโยบายแห่งรัฐนะคะ เพราะดิฉันมีความรู้สึกว่ สิทธิเสรีภาพต่าง ๆ แม้ว่าเราจะกำหนดไว้อย่างไรก็ตาม การที่จะทำให้สิ่งเหล่านี้บังเกิดผลได้เนี้ เราก็อภิปรายกันมานานหลายท่านว่า ปัญหาและอุปสรรคที่ติดขัดอยู่ในอดีตและในอนาคตก็อาจจะติดขัดอยู่ก็คือ ประโยคที่ต่อท้ายว่า ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ เพราะกฎหมายมันยังไม่บัญญัติ มันก็ยังไม่เกิดผลที่จะรับรองว่าคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพของประชาชนขึ้นมาได้ และอีกประการหนึ่ง สิทธิเสรีภาพที่มีการรับรองและคุ้มครองไว้นั้น แม้บางส่วนจะมีกฎหมายบัญญัติในรายละเอียดเพิ่มเติมเข้ามาแล้ว แต่ในทางปฏิบัติอาจจะมีปัญหาได้ว่า บุคลากรของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐต่าง ๆ การไปปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าว มีปัญหาที่ไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามวิธีการที่เหมาะสม หรือไม่ปฏิบัติตามคุณธรรม จริยธรรมที่ควรจะเป็น ดิฉันจึงเสนอว่า ในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัติของหน้าที่ น่าจะเพิ่มข้อมูลหรือรายละเอียด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวข้องข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ เช่น ในมาตรา ๗๐ น่าจะเพิ่มว่า ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ การที่จะปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ นอกจากจะต้องปฏิบัติหน้าที่ไปตามกฎหมายแล้ว ควรจะต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีด้วย

คณะกรรมการการยก่างรัฐธรรมนูญ

สุพิชชาลัย ๒๔/๑

วันอังคารที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

ซึ่งหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีได้มีการใช้มากระยะหนึ่งแล้ว และก็เป็นที่รับทราบ เป็นที่ยอมรับ และก็เป็นที่ปฏิบัติตามกันมากระยะหนึ่งแล้วด้วย ซึ่งหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีนั้นก็กำหนดไว้ ๗ ประการด้วยกัน ต้องปฏิบัติราชการเพื่อให้บริการประชาชน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ ไม่มีขั้นตอน การปฏิบัติงานเกินความจำเป็น มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์ ประชาชน ได้รับการอำนวยความสะดวก และได้รับการตอบสนองความต้องการ และสุดท้ายก็คือมีการประเมินผล การปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอด้วย ถ้าเรากำหนดหลักเกณฑ์ในเรื่องนี้ไว้ เมื่อเวลาที่ข้าราชการหรือ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องปฏิบัติหรือกฎหมายต่าง ๆ ที่จะออกมาในภายหลังก็ต้องเดินตามแนวทาง ที่เรากำหนดไว้ นอกจากกำหนดเรื่องหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีแล้วก็ควรจะบรรจุหรือกำหนด เรื่องคุณธรรมและจริยธรรมของข้าราชการเอาไว้ในหมวดเรื่องหน้าที่ของข้าราชการหรือบุคลากรของรัฐด้วย

ในประการต่อมานอกจากที่จะกำหนดเป็นเรื่องหน้าที่แล้ว ในส่วนของแนวนโยบายแห่งรัฐ ซึ่งจะเป็นตัวชี้ให้องค์กรหรือกลุ่มบุคคลที่จะมาบริหารบ้านเมืองจะต้องเดินตามแนวดังกล่าวนี้ด้วย ดิฉัน ก็มีความเห็นว่า ก็ควรที่จะกำหนดเนื้อหาในส่วนเรื่องหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเอาไว้ ในมาตรา ๗๕ ซึ่งเป็นการกำหนดทิศทางให้ผู้ที่มาบริหารราชการแผ่นดินต้องยึดถือตามหลักการบริหาร กิจการบ้านเมืองที่ดีไปด้วย เพราะฉะนั้นใน ๒ ทางกลุ่มบุคคลที่มาบริหารรวมทั้งข้าราชการที่จะต้องปฏิบัติ หน้าที่ก็จะเดินไปในทิศทางดังกล่าว

ในประการต่อมา ดิฉันมีความเห็นว่าน่าจะต้องมีการกำหนดเอาไว้ในมาตรา ๒๑๒ ของรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ เพิ่มเติมเนื้อหาเข้าไป เพราะในบทบัญญัติมาตรานั้นกำหนดไว้แต่เพียงว่า ในการบริหารราชการแผ่นดินต้องบริหารไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมายและนโยบายที่กำหนด แต่ในหลายปี ที่ผ่านมากการบริหารราชการแผ่นดินของคณะรัฐมนตรีได้มีการกำหนดแนวทางหรือทิศทางอีกอย่างหนึ่ง ที่เรียกว่า แผนการบริหารราชการแผ่นดิน ได้ปฏิบัติมาแล้วเป็นที่คุ้นเคยและเป็นที่ยอมรับ ถ้ามีการเขียน แผนการบริหารราชการแผ่นดินประกาศให้ประชาชนได้รับทราบเป็นการทั่วไป ประชาชนส่วนใหญ่ก็จะได้ ติดตามและตรวจสอบการปฏิบัติราชการของรัฐบาลในเรื่องนั้น ๆ ได้ ก็อยากจะเสนอว่าควรจะต้องเพิ่มเติม เรื่องนี้ลงไปด้วย

ในประการสุดท้าย จากประสบการณ์ที่ผ่านมาดิฉันมีความรู้สึกว่ามีรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดกำหนดหลักเกณฑ์ กำหนดแนวทางที่เป็นสาระสำคัญในเรื่องใหญ่ ๆ เอาไว้แล้ว โดยมีสภร้อยบอกว่ารายละเอียดให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ แต่หลายปีที่ผ่านมากฎหมายที่มีการบัญญัติออกมาใช้บังคับมักจะสะท้อนให้รู้สึกได้ว่า กฎหมายนั้นเขียนขึ้นมาเพื่อตอบสนองคนที่ใช้อำนาจ หน่วยงานต่าง ๆ ถ้าจำเป็นต้องปฏิบัติราชการในส่วนใดมีปัญหาติดขัดไม่สามารถดำเนินการได้

คณะกรรมการการยกเว้นรัฐธรรมนูญ
วันอังคารที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

สุพิชชาลัย ๒๘/๒

อำนาจน้อยเกินไปท่านถึงจะเสนอกฎหมาย ท่านถึงจะแก้กฎหมาย แล้วกฎหมายที่เสนอนั้นขึ้นมาใหม่ หรือกฎหมายที่มีการแก้ไขเพิ่มเติม ส่วนใหญ่ก็มักจะเป็นลักษณะต่างคนต่างทำ แม้ปัจจุบันจะมีระบบ การตรวจสอบว่าจะออกกฎหมายใดต้องถามความเห็นหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องก็ตาม แต่บางทีก็มักจะมี การเกรงใจกันบ้าง ไม่มีเวลาตรวจสอบที่ชัดเจน แน่นนอนบ้าง ระบบในการจะเขียนกฎหมายขึ้นมา ไม่ว่าจะเขียนใหม่หรือแก้ไขเพิ่มเติมก็ตาม ในต่างประเทศหลายประเทศเขาได้สร้างองค์กรขึ้นมาองค์กรหนึ่ง เรียกว่า คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย หรือ Law reform commission คณะกรรมการชุดนี้ส่วนหนึ่งเป็น นักกฎหมาย ส่วนหนึ่งอาจจะเป็นนักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญในหลากหลายสาขา แต่บุคคลที่มารวมกัน อยู่ในคณะกรรมการชุดนี้มาทำงานเต็มเวลา คือมีการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ค้นคว้า รวมทั้งดูเรื่องผลกระทบ ต่าง ๆ อย่างดีแล้วถึงจะได้มีข้อเสนอว่าควรจะมีกฎหมายในเรื่องใด ควรจะแก้ไขกฎหมายในเรื่องใด และกฎหมายในเรื่องนั้น ๆ ควรจะมีขอบเขต มีเนื้อหาสาระอย่างไรบ้าง _____

คณะกรรมการการยก่างรัฐธรรมนูญ
วันอังคารที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

ปทีตตา ๒๙/๑

ถ้ามีการดำเนินการอย่างนี้ กฎหมายในหลาย ๆ เรื่อง อย่างเช่น หลายเรื่องที่เราเสนอกันในวันนี้ มันก็จะไม่ออกมาเป็นส่วน ๆ เป็นชิ้น ๆ เป็นท่อน ๆ ไม่รับ ไม่สอดคล้องกัน จะมีบุคคลจำนวนหนึ่งนะคะ มาช่วยกันพิจารณาศึกษาวิเคราะห์ว่า ถ้าต้องการในเรื่องนี้มันจะกระทบหรือเกี่ยวข้องกับกฎหมายฉบับในเรื่องใดบ้าง ควรจะแก้จุดไหน ตรงไหนบ้าง ก็จะทำให้ระบบกฎหมายที่จะต้องออกมาเพื่อรองรับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญนี้เป็นรูปเป็นร่าง แล้วก็ดูจะเป็นระบบมากขึ้น ถ้าเราเพิ่มบทบัญญัติในส่วนนี้ไป ในรัฐธรรมนูญใหม่นี้ นะคะ ดิฉันก็มีข้อสังเกตเพียงเท่านี้ท่านประธาน

ประธาน : เชิญท่านเกริกเกียรติครับ

ศาสตราจารย์เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสวีธรรม : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ ผม เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสวีธรรม ก็ขอรบกวนเวลาของที่ประชุมอีกครั้งหนึ่งนะครับ คือ ในประเด็นที่เราอภิปรายกันมานี้ ในบทแนวนโยบายแห่งรัฐนี้ เรากำหนดให้รัฐบาลทำโน่นทำนี่ ทำมากมายเลย แต่ประเด็นสำคัญก็คือว่า ในการทำงานเหล่านั้นจะต้องใช้เงิน เพราะฉะนั้นผมก็คิดว่าน่าจะมีพุดได้สักแห่งหนึ่งที่จะเปิดทางให้รัฐบาลนี้สามารถที่จะหาเงินมาใช้ในการทำงานในแนวนโยบายแห่งรัฐ เพราะฉะนั้นผมขออนุญาตเสนอให้แก่คณะกรรมการการยก่างรัฐธรรมนูญ ในอนุกรรมการชุดที่ ๑ ก็คือ น่าจะเพิ่มปลายข้อความสักมาตราหนึ่งหรือตรงไหนก็แล้วแต่บอกว่า รัฐพึงปฏิรูประบบการจัดเก็บภาษีอากรให้เป็นธรรมและมีรายได้เพียงพอที่จะปฏิบัติงานตามแนวนโยบายแห่งรัฐ เขียนในลักษณะแบบนี้ก็จะเปิดทางให้จะต้องมีการปฏิรูประบบการจัดเก็บภาษี คือ เราจะบอกว่าให้รัฐทำโน่นทำนี่ แล้วไม่มีเงินมันทำไม่ได้ เพราะฉะนั้นการเขียนตรงนี้นั้นก็จะเป็นการคล้าย ๆ ว่า ใครก็ตามที่มาเป็นรัฐบาล เขามีอำนาจที่จะปรับปรุงระบบภาษีอากรนะครับ

และประการสุดท้ายเลยที่ท่านกาญจนาภรณ์พุดผมนเห็นด้วยนะครับ อันนี้ผมขอเสนอ คณะกรรมการจะเป็นชุดไหนก็แล้วแต่ให้เสนอไว้ในรัฐธรรมนูญเลยว่า ให้มีคณะกรรมการการที่จะติดตามการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ กฎหมายลูกนี้ให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ อันนี้ผมว่าเขียนเข้าไปก็จะเป็นเรื่องที่ท่านอาจารย์กาญจนาภรณ์ได้พุดเมื่อคืนนี้ ผมขออนุญาตสนับสนุนในส่วนนี้ครับ ขอขอบคุณครับ

ประธาน : สำหรับความเห็นต่าง ๆ ของทุกท่านนะครับ ขอฝากท่านประธาน อนุกรรมการ กรอบ ๑ นะครับ ลองช่วยไปพิจารณาดู แล้วก็อะไรที่จะปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมได้ ขอความกรุณาด้วย ก็จบวาระที่ ๓

เหลือวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ ก็ไม่มีอะไรมาก นอกจากว่าเรามาร่วมประชุมกันใหม่ ในวันพฤหัสบดีนี้ครับ ตามที่กฎหมายบัญญัติ นะครับ ในวันพฤหัสบดีที่ ๑ เวลา ๐๙.๓๐ นาฬิกา วันนี้ก็ขอขอบพระคุณทุกท่านนะครับ ผมขอเลิกประชุมครับ

คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ
วันอังคารที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

ปทีตตา ๒๗/๒

เลขานุการ : วันที่ ๑ เป็นวันที่เรานัดกรรมการรับฟังความคิดเห็นมา Present กับเรา
๐๙.๓๐ นาฬิกา ขอความกรุณาท่านทั้งหลายช่วยตรงเวลานิดหนึ่ง เพราะมีคนอื่นร่วมประชุมกับเราด้วย
ขออนุญาตนะครับ ๐๙.๓๐ นาฬิกา ถึง ๑๑.๐๐ นาฬิกา

เลิกประชุมเวลา ๑๖.๔๕ นาฬิกา

สำนักกรรมการประชุมและขอเลข
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร